

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет – економіки, бізнесу і контролю

Кафедра – економічної теорії та фінансово – економічної безпеки

Ступінь вищої освіти – другий (магістр)

Спеціальність – 051 Економіка

Освітня програма – Економіка підприємства

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

**на тему: «Корпоративні економічні інтереси та їх вплив на
економічну безпеку підприємств»**

ШИФР КРМ. ЕТтаФЕБ.1.939.03-2.1

Здобувач Крижановський Ігор Віталійович
(ПІБ)

Керівник: к.е.н., доц. Згадова Н.С.
(науковий ступень, вчене звання, ПІБ)

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від _04.12. 2023 р., протокол № 5

ЕТтаФЕБ _____ Наталія ЗГАДОВА

Назва кафедри

(підпис)

Одеса – 2023 р.

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ І
МЕНЕДЖМЕНТУ ім.Г.Е.Вейнштейна

Факультет – економіки, бізнесу і контролю

Кафедра – економічної теорії та фінансово – економічної безпеки

Ступінь вищої освіти – другий (магістр)

Спеціальність – 051 Економіка

Освітня програма – Економіка підприємства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри _____

« ____ » _____ 202__ р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

здобувача

Крижановського Ігоря Віталійовича

(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

1. Тема роботи: «Корпоративні економічні інтереси та їх вплив на економічну безпеку підприємств» затвердженою наказом ОНТУ від 05.12.2022. р. № 939-03.
2. Термін здачі здобувачем закінченої роботи 11.12.2023 р.
3. Вихідні дані роботи: Нормативно-правові та законодавчі акти з теми дослідження, матеріал наукових та методичних публікацій. Звітні, статистичні данні та власні спостереження.
- 1) Зміст кваліфікаційної роботи магістра. *Вступ.* Теоретичні аспекти корпоративних економічних інтересів підприємства. Оцінка ефективності впливу корпоративних економічних інтересів на економічну безпеку підприємства. Шляхи вдосконалення забезпечення дотримання корпоративних економічних інтересів підприємства. Висновки та пропозиції. Список використаної літератури. Додатки.
4. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) таблиць – 0, рисунків – 11.

5. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів проекту, що стосуються їх:

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

6. Дата видачі завдання 05.12.2022

Керівник _____ к.е.н., доц. Згадова Н.С.
(підпис)

Завдання прийняв до виконання _____ Крижановський І. В.
(підпис)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів кваліфікаційної магістерської роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Опрацювання наукових джерел і нормативно – правової документації для виконання кваліфікаційної роботи магістра	05.12-23.03.2023	Виконано
2	Розробка теоретичного розділу кваліфікаційної роботи «Теоретичні аспекти корпоративних економічних інтересів підприємства»	24.03-10.05.2023	Виконано
3	Розробка аналітичного розділу «Оцінка ефективності впливу корпоративних економічних інтересів на економічну безпеку підприємства»	11.05-20.07.2023	Виконано
4	Розробка проектного розділу «Шляхи вдосконалення забезпечення дотримання корпоративних економічних інтересів підприємства»	21.07-19.09.2023	Виконано
5	Висновки. Список використаної літератури	20.09-02.10.2023	Виконано
6	Оформлення кваліфікаційної роботи	03.10-05.11.2023	Виконано

Керівник _____ Згадова Н.С.
(підпис)

Здобувач-дипломник _____ Крижановський І. В.
(підпис)

Несу відповідальність за ідентичність електронного та друкованого варіантів кваліфікаційної роботи, даю згоду на обробку персональних даних та не заперечую проти розміщення кваліфікаційної роботи на офіційних web-ресурсах ОНТУ. Підтверджую, що в кваліфікаційній роботі відсутні порушення норм академічної доброчесності.

Здобувач-дипломник _____ / Крижановський І. В./
Підпис

	ЗМІСТ	
		Стор
	ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1	ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КОРПОРАТИВНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ ПІДПРИЄМСТВА	7
	1.1 Особливості корпоративних економічних інтересів в ринковій економіці	7
	1.2 Взаємозв'язок між корпоративними інтересами та економічною безпекою	13
	1.3 Фактори впливу на корпоративні економічні інтереси та економічну безпеку підприємств	18
	Висновки до розділу 1	31
РОЗДІЛ 2	ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВПЛИВУ КОРПОРАТИВНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ ПІДПРИЄМСТВА	33
	2.1 Система збалансованості економічних інтересів в корпоративній стратегії	33
	2.2 Діагностика впливу корпоративних економічних інтересів на економічну безпеку підприємства через загрози	40
	2.3 Фінансові аспекти корпоративних інтересів та їх вплив на стійкість підприємств	53
	Висновки до розділу 2	56
РОЗДІЛ 3	ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОТРИМАННЯ КОРПОРАТИВНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ ПІДПРИЄМСТВА	57
	3.1 Пропозиції та заходи щодо підвищення рівня збалансованості інтересів підприємства	57
	3.2 Оцінка ефективності впливу корпоративних економічних інтересів на економічну безпеку підприємства	60
	3.3 Моделювання функцій системи економічної безпеки підприємства	66
	Висновки до розділу 3	71
	ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	73
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	77
	ДОДАТКИ	85

ВСТУП

Сучасний економічний ландшафт визначений невідпинним розвитком та змінами, що ставлять перед підприємствами низку викликів та завдань. Змагаючись у глобальному ринковому середовищі, підприємства виявляють великий інтерес до ефективного управління своїми економічними інтересами. Тема кваліфікаційної роботи — "Корпоративні економічні інтереси та їх вплив на економічну безпеку підприємств" — розкриває ключові аспекти цієї проблематики та спрямована на вивчення механізмів забезпечення ефективності функціонування підприємств в умовах зростаючого економічного тиску та нестабільності.

Здобувач	Крижановський І.В.			КРМ. ЕТтаФЕБ.1.939.03-2.1		
				Текстова частина	Стад	Стор.
					3	85
Керівник	Згадова Н.С				ОНТУ	
Зав.каф.	Згадова Н.С.					

В сучасному світі корпоративні економічні інтереси визначають стратегічні рішення підприємств та їхню конкурентоспроможність. Відмінності в геополітичних, технологічних та економічних умовах вимагають від керівництва підприємств постійного аналізу та вдосконалення стратегій, спрямованих на максимізацію корпоративного результату. Однак, разом з цим, виникає необхідність уважної уваги до забезпечення економічної безпеки, оскільки фінансові, технологічні та інші виклики можуть стати загрозами для стабільності та стійкості підприємства.

Мета дослідження — розкрити взаємозв'язок між корпоративними економічними інтересами та економічною безпекою підприємств, зазначити ключові аспекти впливу корпоративних стратегій на стабільність економічного середовища, та запропонувати конкретні стратегії та рекомендації для підприємств, які дозволять їм оптимально балансувати між максимізацією прибутків та забезпеченням економічної безпеки. Ця робота є актуальною, оскільки надасть поглиблене розуміння механізмів взаємодії цих факторів та внесе вагомий вклад у сферу стратегічного управління корпоративними ресурсами в умовах сучасної економічної динаміки.

Актуальність теми полягає в тому, що вона відображає комплекс проблем, які стикаються підприємства в умовах динамічних економічних змін та глобалізації. В умовах посиленої конкуренції, підприємства знаходяться під тиском максимізації своїх економічних інтересів для забезпечення стійкості та життєздатності. Технологічна революція вимагає від підприємств неперервних інновацій та адаптації, щоб уникнути виснаження ресурсів та відстати від сучасних тенденцій. Фінансова нестабільність і податкові зміни застерігають підприємства від необачного фінансового планування та вимагають ретельної уваги до ефективного управління ризиками. Зростаюча роль соціальної відповідальності в суспільстві змушує підприємства розглядати свою діяльність як частину загального соціокультурного контексту. Крім того, усілякі загрози кібербезпеки, що супроводжують цифрову трансформацію, ставлять перед підприємствами виклик взяти на себе відповідальність за захист економічних

інтересів в онлайн-середовищі. Таким чином, дослідження впливу корпоративних економічних інтересів на економічну безпеку підприємств стає ключовим елементом стратегічного управління в умовах невідомості змін.

Щодо авторів, які досліджують дану тему, багато вчених та експертів в галузі управління, економіки та стратегічного управління присвятили свої дослідження вивченню корпоративних інтересів та їх впливу на економічну безпеку. Деякі з них включають Майкла Портера (Michael Porter), Пітера Друкера (Peter Drucker), Річарда Раміреза (Richard Ramirez), Йохансена Львендала (Johansen Løvendahl), Ігоря Андрієвського та інших. Ці автори дали важливі внески в розуміння стратегічного управління та ефективного забезпечення економічної безпеки підприємств через врахування корпоративних інтересів.

Об'єкт дослідження – процес впливу корпоративних економічних інтересів на діяльність та економічну безпеку підприємства.

Предметом дослідження є корпоративні економічні інтереси підприємства, їх аналіз та всебічна оцінка для визначення напрямків покращення та вдосконалення впливу інтересів на економічну безпеку підприємства.

Згідно мети необхідно вирішити наступні завдання:

1. Охарактеризувати методико-теоретичні аспекти корпоративних економічних інтересів підприємства.
2. Проаналізувати вплив корпоративних економічних інтересів на економічну безпеку.
3. Запропонувати шляхи вдосконалення та розвитку корпоративних економічних інтересів підприємства.

Методологічну основу дослідження становили методи аналізу, синтезу, індукції, дедукції, логічного аналізу, системного підходу.

Для розв'язання визначених завдань в роботі також застосовувались наступні методи: монографічний – при вивченні літературних джерел, практики управління економічною безпекою підприємства при роботі з кадрами;

теоретичне узагальнення, порівняння та аналогії – для розкриття сутності поняття «економічна кадрова безпека підприємства»; абстрактно-логічний – для здійснення теоретичних узагальнень, формування висновків та обґрунтування нових гіпотез; функціональної оцінки – для визначення тенденцій впливу розвитку об'єктів кадрової безпеки на результати господарської діяльності; комплексні – для побудови системи показників управління кадрової безпеки підприємства.

Запропоновані та обґрунтовані у роботі механізми корпоративних економічних інтересів та їх вплив на економічну безпеку підприємств можуть бути використані на практиці вітчизняними промисловими підприємствами.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КОРПОРАТИВНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Особливості корпоративних економічних інтересів в ринковій економіці

Корпоративні економічні інтереси є стратегічними цілями та підходами, які підприємства обирають для максимізації свого економічного результату та забезпечення стабільності в умовах конкурентного ринкового середовища. Ці інтереси визначаються комплексом факторів, що включають фінансові цілі, стратегічне планування, конкурентоспроможність, інноваційний розвиток, а також соціальну відповідальність та взаємодію зі стейкхолдерами.

Корпоративні економічні інтереси представляють собою стратегічні цілі та прагнення підприємства, спрямовані на максимізацію його економічної діяльності та результативності. Ці інтереси об'єднують різноманітні аспекти, такі як фінансова стійкість, конкурентоспроможність, ринкова позиція, інноваційність та соціальна відповідальність. Вони визначають стратегічні рішення компанії та формують основу для управління її ресурсами та діяльністю в умовах економічного середовища [34, с.25].

Ці інтереси орієнтовані на досягнення максимального ефекту в умовах конкурентного ринкового середовища, і вони визначають стратегічні напрямки підприємства. Це може включати постійне покращення якості продукції, розширення ринкової частки, оптимізацію витрат та ресурсів, а також активну участь у соціально-економічних ініціативах.

Загальним завданням корпоративних економічних інтересів є забезпечення стійкості та життєздатності підприємства в умовах змін, ризиків та невизначеності. Це означає не лише фінансовий успіх, але й урахування впливу на довкілля, відповідальне ставлення до співробітників та споживачів, а також здатність адаптуватися до нових умов і технологічних трансформацій. Таким чином, корпоративні економічні інтереси визначають комплексний підхід до управління та стратегічного розвитку підприємства [58, с.112].

Ключовим аспектом корпоративних економічних інтересів є здатність підприємства адаптуватися до змін в економічному середовищі, ефективно використовувати ресурси та розробляти стратегії для досягнення довгострокового успіху. Це включає в себе постійний аналіз кон'юнктури ринку, інвестування в технологічний розвиток, оптимізацію фінансових процесів та взаємодію з різними зацікавленими сторонами, такими як клієнти, партнери, акціонери та громадськість [25, с. 76].

Крім того, корпоративні економічні інтереси враховують аспекти сталого розвитку та соціальної відповідальності, оскільки споживачі та суспільство загалом стають все більш усвідомленими щодо етичних, екологічних та соціальних вимог до підприємств. Забезпечення цих інтересів дозволяє підприємствам не лише виживати в складних умовах, але й створювати умови для стійкого розвитку та позитивного впливу на оточуюче середовище [45, с. 66].

Корпоративні економічні інтереси визначають стратегічні цілі та пріоритети підприємства в умовах сучасного бізнес-середовища. Однією з ключових особливостей є максимізація прибутку, яка є основною метою для багатьох підприємств. Підприємства також активно працюють над збереженням та підвищенням конкурентоспроможності, застосовуючи різні стратегії, такі як ціноутворення, покращення якості продукції та інновації.

Ще однією важливою особливістю є стабільність фінансового стану. Підприємства прагнуть досягти фінансової стійкості через ретельне управління ресурсами та ризиками. Оптимізація витрат та ефективне використання фінансових ресурсів допомагають підтримувати стабільність та витримати економічні коливання [34, с. 76].

Крім того, корпоративні економічні інтереси включають у себе стратегії соціальної відповідальності. Сучасні споживачі виявляють зростаючий інтерес до етичного та соціально відповідального бізнесу. Підприємства активно розвивають соціальні програми та взаємодіють із спільнотами для збереження

позитивного репутаційного капіталу та забезпечення довгострокової стійкості в суспільстві.

Взагалі економічні інтереси представляють собою комплекс прагнень та цілей, пов'язаних із здійсненням економічної діяльності та досягненням певних результатів у сфері фінансів та господарства. Ці інтереси включають в себе ряд аспектів, таких як максимізація прибутку, забезпечення фінансової стійкості, ефективне використання ресурсів, конкурентоспроможність на ринку та реалізація стратегій, спрямованих на розвиток та рост підприємства [4, с. 237].

Максимізація прибутку є однією з основних складових економічних інтересів. Це означає досягнення максимального фінансового результату в умовах оптимального використання ресурсів та оптимізації бізнес-процесів.

Фінансова стійкість визначається здатністю підприємства витримувати економічні труднощі, адаптуватися до змін у господарському середовищі та забезпечувати неперервну діяльність без значних фінансових ризиків.

Ефективне використання ресурсів означає оптимальне розподіл та використання фінансових, людських та матеріальних ресурсів з метою максимізації виробничого результату та конкурентоспроможності [51, с. 44].

Крім того, конкурентоспроможність визначається здатністю підприємства ефективно конкурувати на ринку, привертати клієнтів та утримувати лідерські позиції в своїй галузі. Економічні інтереси формують стратегічний фундамент для успішного функціонування та розвитку підприємства в умовах сучасного бізнес-середовища.

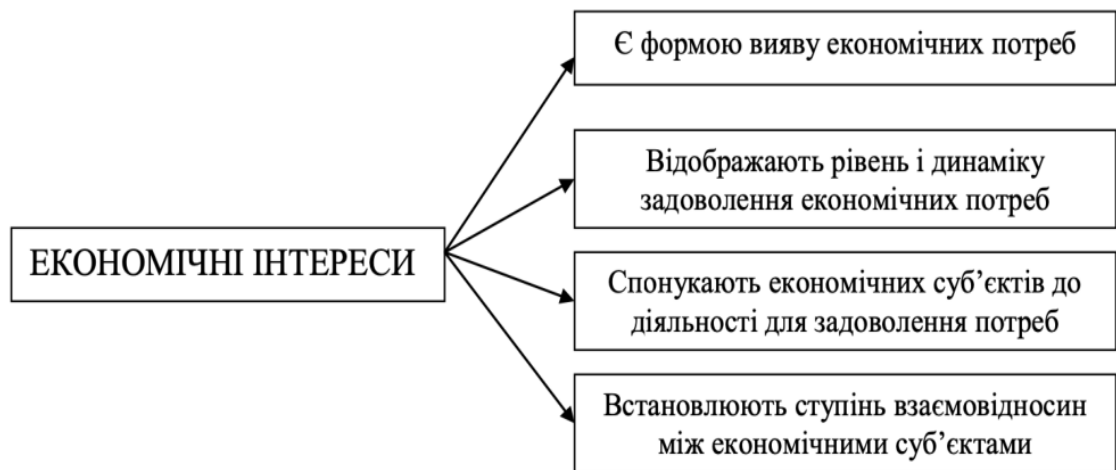

Рис. 1.1. Економічні інтереси

Економічні інтереси можна класифікувати за різними критеріями в залежності від специфіки та мети дослідження. Ось деякі аспекти класифікації економічних інтересів:

1. За сферою застосування:

1.1. фінансові інтереси: Здійснення операцій для отримання прибутку, управління фінансами та фінансовими ризиками.

1.2. виробничі інтереси: Організація виробництва, оптимізація процесів, максимізація виробничого результату.

1.3. торговельні інтереси: Реалізація товарів чи послуг, розробка стратегій продажу та ринкової діяльності.

2. За ступенем орієнтації:

2.1. стратегічні інтереси: Збереження та розвиток довгострокових конкурентних переваг, формування стратегій розвитку.

2.2. операційні інтереси: Забезпечення ефективного функціонування щоденних операцій та вирішення поточних завдань.

3. За сферою діяльності:

3.1. промислові інтереси: Діяльність, пов'язана з виробництвом товарів.

3.2. фінансові інтереси: Операції на фінансових ринках, управління активами, банківські послуги.

4. За соціальною відповідальністю:

4.1.споживацькі інтереси: Забезпечення якості продукції та задоволення потреб споживачів.

4.2.соціальні інтереси: Вплив на соціальне середовище, відповідальне ставлення до працівників та спільнот.

5.За рівнем ризику:

5.1.стабільні інтереси: Зорієнтовані на забезпечення стабільності та безпеки.

5.2.інноваційні інтереси: Орієнтовані на ризик та впровадження новаторських стратегій та технологій.

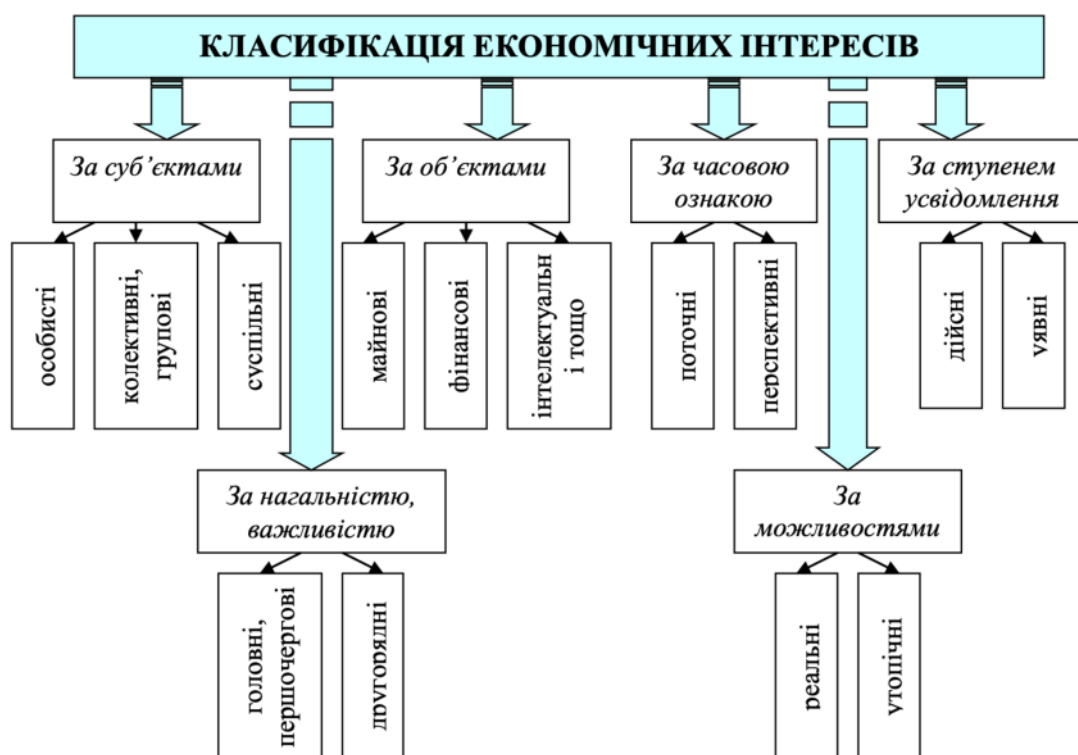

Рис. 1.2. Класифікація економічних інтересів

Економічні інтереси близькі за природою до економічних потреб, але вони не тотожні останнім часом [43, с. 77].

Інтереси - це усвідомлені потреби існування різних суб'єктів господарювання, це суспільна форма прояву розвитку економічних потреб.

Економічний інтерес - це користь, вигода, яка досягається в процесі реалізації економічних відносин. Це мотив та стимул соціальних

цілеспрямованих дій економічних суб'єктів з метою отримання певних результатів для задоволення різноманітних потреб [41, с. 230].

Економічні інтереси не тотожні потребам, їхньому задоволенню. По-перше, економічні інтереси знаходять своє вираження у поставлених цілях та діях, спрямованих на задоволення потреб. Потреби і засоби задоволення їх відбивають причину та форму прояву економічних інтересів. По-друге, економічний інтерес завжди виражає відповідний рівень і динаміку задоволення потреб [32, с. 90].

Інтереси безпосередньо пов'язані з психологією, звичаями, культурним рівнем і свідомістю людей. Безумовно, що економіка не може функціонувати і розвиватися поза інтересами людей. Вони прямо впливають на цільові установки і мотивації економічної діяльності господарюючих суб'єктів.

Соціальним суб'єктом вираження економічного інтересу є індивід, сім'я, колектив, клас, суспільство в цілому. Об'єктом економічного інтересу є результат суспільного виробництва (продукт, послуга тощо), який іде на задоволення цієї потреби, з приводу якої і складаються конкретні відносини між людьми [12, с. 89].

Кожний суб'єкт економічних відносин є носієм конкретного інтересу. Скільки суб'єктів економічних відносин, стільки й економічних інтересів.

Економічні інтереси класифікуються за різними критеріями. Найбільш важливою є класифікація інтересів за ознакою суб'єктивності. Відповідно до цього підходу виділяють такі види інтересів: особисті (найманого працівника і роботодавця, учителя, депутата), сімейні інтереси домогосподарств, фірм, окремих демографічних груп, колективні, національні, визначається їх вагомість та роль у системі економічних інтересів, що склались на тому чи іншому етапі розвитку суспільства [45, с. 67].

За об'єктами інтересів виділяють майнові, матеріальні, фінансові, інтелектуальні, духовні, соціальні інтереси.

Узагалі економічні інтереси як усвідомлені потреби відповідають та відображають види і структуру потреб.

Визначальним у системі інтересів суспільства завжди є особистий інтерес, навіть якщо людина є членом певного колективу. Різноманітність суб'єктів господарювання та їхніх особистих інтересів визначають і складність їхньої реалізації, складність економічних відносин [45, с. 68].

Основні засоби реалізації інтересів особистих (приватних) є зростання індивідуальних доходів за рахунок заробітної плати в умовах найму; колективних, групових - виступає накопиченням колективного багатства, максимізація прибутку, фонду заробітної плати; державних (суспільних) є державна підприємницька діяльність, зростання економічної ефективності суспільного виробництва і національного доходу.

Основні шляхи поєднання економічних інтересів:

1. в умовах командно-адміністративної системи жорстке субординоване підпорядкування одних економічних інтересів іншими (державний інтерес, колективний інтерес, особистий інтерес): така або приблизно така субординація (підпорядкування особистого інтересу державному) спотворювала мотиваційну поведінку економічних суб'єктів; пригнічувала стимулювальну роль потреб;

2. у сучасній ринковій економіці координоване узгодження різнобічних інтересів усіх економічних суб'єктів на принципах: панування приватного особистого інтересів, панування приватної власності та ринкової форми організації суспільного виробництва, ринкове стихійне регулювання інтересів і свідоме регулювання тощо.

Вчені вважають, що поєднання економічних інтересів певної історичної епохи є важливою передумовою підпорядкування їх досягненню кінцевої мети суспільного виробництва і підвищення ефективності функціонування всієї економічної системи [17, с. 44].

1.2 Взаємозв'язок між корпоративними інтересами та економічною безпекою

Економічна безпека корпорації є визначальним аспектом її життєздатності та успішності в умовах сучасного бізнес-середовища. Здатність корпорації ефективно функціонувати та розвиватися залежить від комплексу заходів, спрямованих на забезпечення сталості та захисту від різноманітних економічних ризиків [50, с. 145].

Одним із ключових аспектів економічної безпеки є фінансова стійкість. Корпорації повинні ефективно управляти своїми фінансами, мінімізувати ризики та оперативно реагувати на зміни на фінансових ринках. Це дозволяє зберігати достатній рівень ліквідності та запобігати потенційним фінансовим труднощам.

Оперативна ефективність також важлива для економічної безпеки. Корпорації мають постійно вдосконалювати свої виробничі та управлінські процеси, зменшувати витрати та підвищувати продуктивність. Це не лише сприяє ефективному використанню ресурсів, але й забезпечує гнучкість у відповіді на зміни у ринкових умовах [60, с. 97].

Диверсифікація бізнесу та географічна розподіленість діяльності корпорації можуть стати стратегічними заходами для захисту від ризиків та забезпечення сталості у вирішенні викликів ринкової конкуренції та економічної нестабільності.

Взаємозв'язок між корпоративними інтересами та економічною безпекою є ключовим фактором для сталого розвитку підприємств в умовах сучасного господарського середовища. Корпоративні інтереси визначають стратегічні цілі та прагнення підприємства, а їх реалізація впливає на його економічну безпеку в ряді аспектів [33, с. 65].

1. Фінансова стійкість: Корпоративні інтереси, спрямовані на забезпечення фінансової стійкості підприємства, мають прямий вплив на його економічну безпеку. Збалансовані фінанси, ефективне управління ресурсами та оптимізація фінансових процесів дозволяють підприємствам легше витримувати економічні труднощі та ризики.

2. Конкурентоспроможність: Стратегії, спрямовані на підвищення конкурентоспроможності через інновації, якість продукції та ефективність виробництва, сприяють зміцненню економічної безпеки. Конкурентоспроможне підприємство здатне краще адаптуватися до ринкових умов та зберігати стабільність.

3. Інноваційний розвиток: Корпоративні інтереси в інноваціях та дослідженнях сприяють створенню нових продуктів та технологій. Це, в свою чергу, може зміцнити позиції підприємства на ринку та забезпечити йому конкурентні переваги, що впливає на його економічну стійкість.

4. Соціальна відповідальність: Забезпечення взаємовигідних відносин зі співробітниками, клієнтами та спільнотами через впровадження стратегій соціальної відповідальності може позитивно впливати на репутацію підприємства та його економічну безпеку.

5. Адаптивність до змін: Корпоративні інтереси в адаптації до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі дозволяють підприємству швидше реагувати на нові умови, зберігати конкурентоспроможність та уникати кризових ситуацій, що може сприяти економічній стійкості [40, с. 32].

В цілому, взаємозв'язок між корпоративними інтересами та економічною безпекою полягає в тому, що успішна реалізація корпоративних стратегій сприяє створенню стійкої та життєздатної економічної бази для підприємства, що впливає на його здатність до виживання та розвитку в довгостроковій перспективі [15, с. 47].

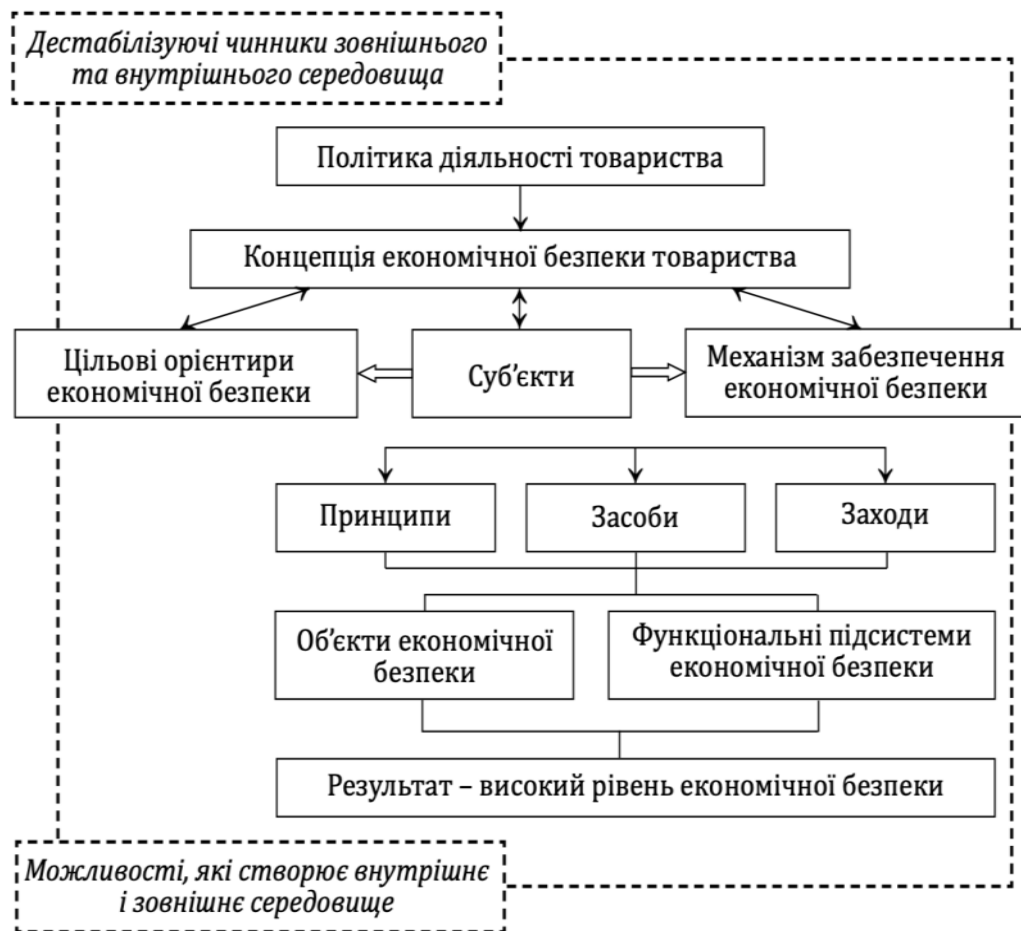

Рис. 1.3. Економічна безпека підприємства

Взаємозв'язок між корпоративними інтересами та економічною безпекою визначає стратегічний контекст діяльності підприємства та його здатність зберігати стабільність та стійкість в умовах економічного середовища. Корпоративні інтереси, що включають фінансову ефективність, конкурентоспроможність та стратегічне управління, взаємодіють з питаннями економічної безпеки, забезпечуючи цілісність та життєздатність підприємства.

Взаємодія корпоративних економічних інтересів та економічної безпеки визначає не лише стратегічні аспекти діяльності підприємства, але й впливає на його спроможність адаптуватися до змін у бізнес-середовищі та утримувати стійкість в умовах ризиків і неспокою [32, с. 117].

Взаємозв'язок між корпоративними інтересами та економічною безпекою підприємства базується на тісному взаємодії їхніх цілей та стратегій.

Корпоративні інтереси, що визначають цілі та цінності підприємства, направлені на досягнення стійкості, конкурентоспроможності та розвитку. Забезпечення економічної безпеки стає необхідністю для реалізації цих інтересів [23, с. 28].

Корпоративні інтереси включають в себе прагнення до фінансового успіху та стійкості. Економічна безпека підприємства визначається його здатністю ефективно управляти фінансовими ризиками, забезпечуючи стабільність доходів та уникнення серйозних збитків у непередбачуваних умовах.

Розвиток корпоративних інтересів часто пов'язаний із стратегіями довгострокового планування. Забезпечення економічної безпеки вимагає постійного аналізу зовнішніх та внутрішніх факторів, адаптації до змін у бізнес-середовищі та гнучкості в реалізації стратегій [36, с. 87].

Корпоративні інтереси можуть включати аспекти соціальної відповідальності та сталого розвитку. Забезпечення економічної безпеки підприємства означає не лише максимізацію прибутку, але й збереження репутації, задоволення очікувань зацікавлених сторін та уникнення конфліктів.

Таким чином, взаємозв'язок між корпоративними інтересами та економічною безпекою визначає стратегічний план розвитку підприємства, спрямований на досягнення стійкості, конкурентоспроможності та задоволення потреб всіх зацікавлених сторін.

По-перше, корпоративні економічні інтереси визначають стратегічні цілі, які спрямовані на досягнення успіху та переваги на ринку. Ефективне управління цими інтересами включає в себе розробку та реалізацію стратегій, спрямованих на збільшення прибутку, підвищення конкурентоспроможності та створення стійкої позиції в галузі.

По-друге, економічна безпека виступає як гарантія захисту цих інтересів в умовах ризиків та невизначеності. Заходи щодо фінансової стійкості, управління ризиками, кризового управління та резервування ресурсів

допомагають підприємству уникати потенційних загроз та зберігати здатність до функціонування в будь-яких умовах.

По-третє, корпоративна відповідальність та сталість розвитку, що входять в сферу корпоративних інтересів, взаємодіють із загальною концепцією економічної безпеки. Створення сталого бізнесу, який враховує соціальні та екологічні аспекти, не лише забезпечує позитивний вплив на суспільство, але й додає додатковий шар захисту підприємства від зовнішніх та внутрішніх загроз.

Остаточо, взаємодія між корпоративними економічними інтересами та економічною безпекою конструктивно сприяє стабільності підприємства в глобальному економічному середовищі, роблячи його більш адаптованим до змін та більш стійким у вирішенні викликів та невизначеностей [41, с. 61].

Економічна безпека підприємства в значній мірі залежить від того, наскільки ефективно йому вдається гармонізувати свої корпоративні інтереси. Це може включати в себе вирішення конфліктів між різними стейкхолдерами та узгодження інтересів власників, менеджменту, співробітників та інших зацікавлених сторін [41, с. 64].

Наприклад, прагнення до ефективності та максимізації прибутку може стати в конфлікт з інтересами працівників щодо умов праці та соціального захисту. Вирішення таких конфліктів може сприяти не лише соціальній відповідальності підприємства, але і його стабільності, оскільки задоволені працівники частіше залишаються в компанії, що впливає на збереження досвіду та зниження текучості кадрів.

Однак важливо враховувати, що різноманітність інтересів є нормою в бізнес-середовищі, і вона може слугувати джерелом інновацій та сталого розвитку. Правильне управління цими інтересами дозволяє підприємству адаптуватися до змін, зберігаючи при цьому свою економічну безпеку [21, с. 55].

1.3 Фактори впливу на корпоративні економічні інтереси та економічну безпеку підприємств

У ринкових умовах господарювання підприємство, як відкрита система, функціонує у складному зовнішньому середовищі, що характеризується нестабільністю та постійною динамікою. Таке середовище змушує керівництво швидко адаптуватися до нових умов, вимагає знання законів розвитку та пошуку шляхів виживання у ринковій економіці, врахування чинників невизначеності та нестійкості економічного середовища [14, с. 36].

Найбільш важливими факторами, що впливають на економічну безпеку підприємства, є: ступінь досконалості законодавчої бази, рівень оподаткування, доступ на світові ринки збуту, інвестиційна привабливість регіону, держави. Насамперед, економічна безпека підприємства залежить від економічної безпеки держави, регіону, адже базується на їх фінансовому, сировинному та виробничому потенціалі, перспективах розвитку. Наявність багаторівневої концепції економічної безпеки господарюючих суб'єктів усіх рівнів дає можливість забезпечити передбачуваність зовнішніх загроз підприємствам [33, с. 59].

Економічній безпеці підприємства властивий подвійний характер: з одного боку, вона забезпечує можливість власного функціонування, з іншого – є частиною (елементом) економічної безпеки системи вищого рівня і суб'єктом, що забезпечує виконання функцій регіоном, державою. В перехідні періоди розвитку економіки домінуючими є дослідження макроекономічних аспектів економічної безпеки [35, с. 67].

Поняття «економічна безпека» пройшло чимало переосмислень у зв'язку зі зміною умов зовнішнього середовища і з урахуванням факторів, які зумовлюють процеси управління. Вперше поняття «економічна безпека» почало застосовуватися на Заході у зв'язку зі зростанням проблеми обмеженості ресурсів та розпадом колоніальної системи, що призвело до порушення традиційних зв'язків між постачальниками ресурсів, життєво необхідних індустріальним суспільствам [44, с. 58].

Сутність економічної безпеки полягає у забезпеченні поступального економічного розвитку суспільства з метою виробництва необхідних благ та послуг, що задовольняють індивідуальні та суспільні потреби. Раніше усі питання, пов'язані із забезпеченням безпеки покладалися на державні органи. Останнім часом спостерігаються відтворення системи безпеки, в якій провідна роль відводиться державі [15, с. 66].

На макрорівні економічна безпека проявляється у забезпеченні нормальної і стабільної діяльності підприємства, попередженні виток інформації.

Економічну безпеку підприємства можна трактувати, як:

- стан захищеності усіх систем підприємства при здійсненні господарської діяльності в певній ситуації;
- стан всіх ресурсів підприємства (капіталу, трудових ресурсів, інформації, технологій, техніки, прав) та підприємницьких здібностей, при якому можливе найефективніше їх використання для стабільного функціонування і динамічного науково-технічного та соціального розвитку, здатність попереджувати або швидко нівелювати різні внутрішні та зовнішні загрози;
- сукупність організаційно-правових, режимно-охоронних, технічних, технологічних, економічних, фінансових, інформаційно-аналітичних та інших методів, спрямованих на усунення потенційних загроз та створення умов для забезпечення ефективного функціонування суб'єктів підприємницької діяльності відповідно до їх цілей та завдань;
- стан соціально-технічної системи підприємства, котрий дає змогу уникнути зовнішніх загроз і протистояти внутрішнім чинникам дезорганізації за допомогою наявних ресурсів, підприємницьких здібностей менеджерів, а також структурної організації та зв'язків менеджменту [31, с. 44].

Головна мета управління економічною безпекою – забезпечення найефективнішого функціонування, найпродуктивнішої роботи операційної системи та економічного

У ринкових умовах господарювання підприємство, як відкрита система, функціонує у складному зовнішньому середовищі, що характеризується нестабільністю та постійною динамікою. Таке середовище змушує керівництво швидко адаптуватися до нових умов, вимагає знання законів розвитку та пошуку шляхів виживання у ринковій економіці, врахування чинників невизначеності та нестійкості економічного середовища [54, с. 23].

Найбільш важливими факторами, що впливають на економічну безпеку підприємства, є: ступінь досконалості законодавчої бази, рівень оподаткування, доступ на світові ринки збуту, інвестиційна привабливість регіону, держави. Насамперед, економічна безпека підприємства залежить від економічної безпеки держави, регіону, адже базується на їх фінансовому, сировинному та виробничому потенціалі, перспективах розвитку. Наявність багаторівневої концепції економічної безпеки господарюючих суб'єктів усіх рівнів дає можливість забезпечити передбачуваність зовнішніх загроз підприємствам [14, с. 49].

Економічній безпеці підприємства властивий подвійний характер: з одного боку, вона забезпечує можливість власного функціонування, з іншого – є частиною (елементом) економічної безпеки системи вищого рівня і суб'єктом, що забезпечує виконання функцій регіоном, державою. В перехідні періоди розвитку економіки домінуючими є дослідження макроекономічних аспектів економічної безпеки [22, с. 51].

Поняття «економічна безпека» пройшло чимало переосмислень у зв'язку зі зміною умов зовнішнього середовища і з урахуванням факторів, які зумовлюють процеси управління. Вперше поняття «економічна безпека» почало застосовуватися на Заході у зв'язку зі зростанням проблеми обмеженості ресурсів та розпадом колоніальної системи, що призвело до порушення традиційних зв'язків між постачальниками ресурсів, життєво необхідних індустріальним суспільствам.

Сутність економічної безпеки полягає у забезпеченні поступального економічного розвитку суспільства з метою виробництва необхідних благ та

послуг, що задовольняють індивідуальні та суспільні потреби. Раніше усі питання, пов'язані із забезпеченням безпеки покладалися на державні органи. Останнім часом спостерігаються відтворення системи безпеки, в якій провідна роль відводиться державі [36, с. 67].

На макрорівні економічна безпека проявляється у забезпеченні нормальної і стабільної діяльності підприємства, попередженні виток інформації.

Економічну безпеку підприємства можна трактувати, як:

- стан захищеності усіх систем підприємства при здійсненні господарської діяльності в певній ситуації;

- стан всіх ресурсів підприємства (капіталу, трудових ресурсів, інформації, технологій, техніки, прав) та підприємницьких здібностей, при якому можливе найефективніше їх використання для стабільного функціонування і динамічного науково-технічного та соціального розвитку, здатність попереджувати або швидко нівелювати різні внутрішні та зовнішні загрози;

- сукупність організаційно-правових, режимно-охоронних, технічних, технологічних, економічних, фінансових, інформаційно-аналітичних та інших методів, спрямованих на усунення потенційних загроз та створення умов для забезпечення ефективного функціонування суб'єктів підприємницької діяльності відповідно до їх цілей та завдань;

- стан соціально-технічної системи підприємства, котрий дає змогу уникнути зовнішніх загроз і протистояти внутрішнім чинникам дезорганізації за допомогою наявних ресурсів, підприємницьких здібностей менеджерів, а також структурної організації та зв'язків менеджменту.

Головна мета управління економічною безпекою – забезпечення найефективнішого функціонування, найпродуктивнішої роботи операційної системи та економічного

У ринкових умовах господарювання підприємство, як відкрита система, функціонує у складному зовнішньому середовищі, що характеризується

нестабільністю та постійною динамікою. Таке середовище змушує керівництво швидко адаптуватися до нових умов, вимагає знання законів розвитку та пошуку шляхів виживання у ринковій економіці, врахування чинників невизначеності та нестійкості економічного середовища [40, с. 22].

Найбільш важливими факторами, що впливають на економічну безпеку підприємства, є: ступінь досконалості законодавчої бази, рівень оподаткування, доступ на світові ринки збуту, інвестиційна привабливість регіону, держави. Насамперед, економічна безпека підприємства залежить від економічної безпеки держави, регіону, адже базується на їх фінансовому, сировинному та виробничому потенціалі, перспективах розвитку. Наявність багаторівневої концепції економічної безпеки господарюючих суб'єктів усіх рівнів дає можливість забезпечити передбачуваність зовнішніх загроз підприємствам [35, с. 117].

Економічній безпеці підприємства властивий подвійний характер: з одного боку, вона забезпечує можливість власного функціонування, з іншого – є частиною (елементом) економічної безпеки системи вищого рівня і суб'єктом, що забезпечує виконання функцій регіоном, державою. В перехідні періоди розвитку економіки домінуючими є дослідження макроекономічних аспектів економічної безпеки [24, с. 127].

Поняття «економічна безпека» пройшло чимало переосмислень у зв'язку зі зміною умов зовнішнього середовища і з урахуванням факторів, які зумовлюють процеси управління. Вперше поняття «економічна безпека» почало застосовуватися на Заході у зв'язку зі зростанням проблеми обмеженості ресурсів та розпадом колоніальної системи, що призвело до порушення традиційних зв'язків між постачальниками ресурсів, життєво необхідних індустріальним суспільствам.

Сутність економічної безпеки полягає у забезпеченні поступального економічного розвитку суспільства з метою виробництва необхідних благ та послуг, що задовольняють індивідуальні та суспільні потреби. Раніше усі питання, пов'язані із забезпеченням безпеки покладалися на державні органи.

Останнім часом спостерігаються відтворення системи безпеки, в якій провідна роль відводиться державі [33, с. 46].

На макрорівні економічна безпека проявляється у забезпеченні нормальної і стабільної діяльності підприємства, попередженні виток інформації.

Економічну безпеку підприємства можна трактувати, як:

- стан захищеності усіх систем підприємства при здійсненні господарської діяльності в певній ситуації;

- стан всіх ресурсів підприємства (капіталу, трудових ресурсів, інформації, технологій, техніки, прав) та підприємницьких здібностей, при якому можливе найефективніше їх використання для стабільного функціонування і динамічного науково-технічного та соціального розвитку, здатність попереджувати або швидко нівелювати різні внутрішні та зовнішні загрози;

- сукупність організаційно-правових, режимно-охоронних, технічних, технологічних, економічних, фінансових, інформаційно-аналітичних та інших методів, спрямованих на усунення потенційних загроз та створення умов для забезпечення ефективного функціонування суб'єктів підприємницької діяльності відповідно до їх цілей та завдань;

- стан соціально-технічної системи підприємства, котрий дає змогу уникнути зовнішніх загроз і протистояти внутрішнім чинникам дезорганізації за допомогою наявних ресурсів, підприємницьких здібностей менеджерів, а також структурної організації та зв'язків менеджменту.

Головна мета управління економічною безпекою – забезпечення найефективнішого функціонування, найпродуктивнішої роботи операційної системи та економічного [40, с. 54]

У ринкових умовах господарювання підприємство, як відкрита система, функціонує у складному зовнішньому середовищі, що характеризується нестабільністю та постійною динамікою. Таке середовище змушує керівництво швидко адаптуватися до нових умов, вимагає знання законів розвитку та

пошуку шляхів виживання у ринковій економіці, врахування чинників невизначеності та нестійкості економічного середовища [45, с. 76].

Найбільш важливими факторами, що впливають на економічну безпеку підприємства, є: ступінь досконалості законодавчої бази, рівень оподаткування, доступ на світові ринки збуту, інвестиційна привабливість регіону, держави. Насамперед, економічна безпека підприємства залежить від економічної безпеки держави, регіону, адже базується на їх фінансовому, сировинному та виробничому потенціалі, перспективах розвитку. Наявність багаторівневої концепції економічної безпеки господарюючих суб'єктів усіх рівнів дає можливість забезпечити передбачуваність зовнішніх загроз підприємствам [31, с. 76].

Економічній безпеці підприємства властивий подвійний характер: з одного боку, вона забезпечує можливість власного функціонування, з іншого – є частиною (елементом) економічної безпеки системи вищого рівня і суб'єктом, що забезпечує виконання функцій регіоном, державою. В перехідні періоди розвитку економіки домінуючими є дослідження макроекономічних аспектів економічної безпеки [43, с. 54].

Поняття «економічна безпека» пройшло чимало переосмислень у зв'язку зі зміною умов зовнішнього середовища і з урахуванням факторів, які зумовлюють процеси управління. Вперше поняття «економічна безпека» почало застосовуватися на Заході у зв'язку зі зростанням проблеми обмеженості ресурсів та розпадом колоніальної системи, що призвело до порушення традиційних зв'язків між постачальниками ресурсів, життєво необхідних індустріальним суспільствам.

Сутність економічної безпеки полягає у забезпеченні поступального економічного розвитку суспільства з метою виробництва необхідних благ та послуг, що задовольняють індивідуальні та суспільні потреби. Раніше усі питання, пов'язані із забезпеченням безпеки покладалися на державні органи. Останнім часом спостерігаються відтворення системи безпеки, в якій провідна роль відводиться державі [32, с. 63].

На макрорівні економічна безпека проявляється у забезпеченні нормальної і стабільної діяльності підприємства, попередженні виток інформації.

Економічну безпеку підприємства можна трактувати, як:

- стан захищеності усіх систем підприємства при здійсненні господарської діяльності в певній ситуації;
- стан всіх ресурсів підприємства (капіталу, трудових ресурсів, інформації, технологій, техніки, прав) та підприємницьких здібностей, при якому можливе найефективніше їх використання для стабільного функціонування і динамічного науково-технічного та соціального розвитку, здатність попереджувати або швидко нівелювати різні внутрішні та зовнішні загрози;
- сукупність організаційно-правових, режимно-охоронних, технічних, технологічних, економічних, фінансових, інформаційно-аналітичних та інших методів, спрямованих на усунення потенційних загроз та створення умов для забезпечення ефективного функціонування суб'єктів підприємницької діяльності відповідно до їх цілей та завдань;
- стан соціально-технічної системи підприємства, котрий дає змогу уникнути зовнішніх загроз і протистояти внутрішнім чинникам дезорганізації за допомогою наявних ресурсів, підприємницьких здібностей менеджерів, а також структурної організації та зв'язків менеджменту.

Головна мета управління економічною безпекою – забезпечення найефективнішого функціонування, найпродуктивнішої роботи операційної системи та економічного [15, с. 31].

У ринкових умовах господарювання підприємство, як відкрита система, функціонує у складному зовнішньому середовищі, що характеризується нестабільністю та постійною динамікою. Таке середовище змушує керівництво швидко адаптуватися до нових умов, вимагає знання законів розвитку та пошуку шляхів виживання у ринковій економіці, врахування чинників невизначеності та нестійкості економічного середовища [15, с. 23].

Найбільш важливими факторами, що впливають на економічну безпеку підприємства, є: ступінь досконалості законодавчої бази, рівень оподаткування, доступ на світові ринки збуту, інвестиційна привабливість регіону, держави. Насамперед, економічна безпека підприємства залежить від економічної безпеки держави, регіону, адже базується на їх фінансовому, сировинному та виробничому потенціалі, перспективах розвитку. Наявність багаторівневої концепції економічної безпеки господарюючих суб'єктів усіх рівнів дає можливість забезпечити передбачуваність зовнішніх загроз підприємствам.

Економічній безпеці підприємства властивий подвійний характер: з одного боку, вона забезпечує можливість власного функціонування, з іншого – є частиною (елементом) економічної безпеки системи вищого рівня і суб'єктом, що забезпечує виконання функцій регіоном, державою. В перехідні періоди розвитку економіки домінуючими є дослідження макроекономічних аспектів економічної безпеки [11, с. 54].

Поняття «економічна безпека» пройшло чимало переосмислень у зв'язку зі зміною умов зовнішнього середовища і з урахуванням факторів, які зумовлюють процеси управління. Вперше поняття «економічна безпека» почало застосовуватися на Заході у зв'язку зі зростанням проблеми обмеженості ресурсів та розпадом колоніальної системи, що призвело до порушення традиційних зв'язків між постачальниками ресурсів, життєво необхідних індустріальним суспільствам [10, с. 90].

Сутність економічної безпеки полягає у забезпеченні поступального економічного розвитку суспільства з метою виробництва необхідних благ та послуг, що задовольняють індивідуальні та суспільні потреби. Раніше усі питання, пов'язані із забезпеченням безпеки покладалися на державні органи. Останнім часом спостерігаються відтворення системи безпеки, в якій провідна роль відводиться державі.

На макрорівні економічна безпека проявляється у забезпеченні нормальної і стабільної діяльності підприємства, попередженні виток інформації.

Економічну безпеку підприємства можна трактувати, як:

- стан захищеності усіх систем підприємства при здійсненні господарської діяльності в певній ситуації;
- стан всіх ресурсів підприємства (капіталу, трудових ресурсів, інформації, технологій, техніки, прав) та підприємницьких здібностей, при якому можливе найефективніше їх використання для стабільного функціонування і динамічного науково-технічного та соціального розвитку, здатність попереджувати або швидко нівелювати різні внутрішні та зовнішні загрози;
- сукупність організаційно-правових, режимно-охоронних, технічних, технологічних, економічних, фінансових, інформаційно-аналітичних та інших методів, спрямованих на усунення потенційних загроз та створення умов для забезпечення ефективного функціонування суб'єктів підприємницької діяльності відповідно до їх цілей та завдань;
- стан соціально-технічної системи підприємства, котрий дає змогу уникнути зовнішніх загроз і протистояти внутрішнім чинникам дезорганізації за допомогою наявних ресурсів, підприємницьких здібностей менеджерів, а також структурної організації та зв'язків менеджменту.

Головна мета управління економічною безпекою – забезпечення найефективнішого функціонування, найпродуктивнішої роботи операційної системи та економічного [22, с. 53].

У ринкових умовах господарювання підприємство, як відкрита система, функціонує у складному зовнішньому середовищі, що характеризується нестабільністю та постійною динамікою. Таке середовище змушує керівництво швидко адаптуватися до нових умов, вимагає знання законів розвитку та пошуку шляхів виживання у ринковій економіці, врахування чинників невизначеності та нестійкості економічного середовища [45, с. 67].

Найбільш важливими факторами, що впливають на економічну безпеку підприємства, є: ступінь досконалості законодавчої бази, рівень оподаткування, доступ на світові ринки збуту, інвестиційна привабливість регіону, держави.

Насамперед, економічна безпека підприємства залежить від економічної безпеки держави, регіону, адже базується на їх фінансовому, сировинному та виробничому потенціалі, перспективах розвитку. Наявність багаторівневої концепції економічної безпеки господарюючих суб'єктів усіх рівнів дає можливість забезпечити передбачуваність зовнішніх загроз підприємствам [22, с. 43].

Економічній безпеці підприємства властивий подвійний характер: з одного боку, вона забезпечує можливість власного функціонування, з іншого – є частиною (елементом) економічної безпеки системи вищого рівня і суб'єктом, що забезпечує виконання функцій регіоном, державою. В перехідні періоди розвитку економіки домінуючими є дослідження макроекономічних аспектів економічної безпеки [26, с. 76].

Поняття «економічна безпека» пройшло чимало переосмислень у зв'язку зі зміною умов зовнішнього середовища і з урахуванням факторів, які зумовлюють процеси управління. Вперше поняття «економічна безпека» почало застосовуватися на Заході у зв'язку зі зростанням проблеми обмеженості ресурсів та розпадом колоніальної системи, що призвело до порушення традиційних зв'язків між постачальниками ресурсів, життєво необхідних індустріальним суспільствам [21, с. 65].

Сутність економічної безпеки полягає у забезпеченні поступального економічного розвитку суспільства з метою виробництва необхідних благ та послуг, що задовольняють індивідуальні та суспільні потреби. Раніше усі питання, пов'язані із забезпеченням безпеки покладалися на державні органи. Останнім часом спостерігаються відтворення системи безпеки, в якій провідна роль відводиться державі [43, с. 141].

На макрорівні економічна безпека проявляється у забезпеченні нормальної і стабільної діяльності підприємства, попередженні виток інформації.

Економічну безпеку підприємства можна трактувати, як:

- стан захищеності усіх систем підприємства при здійсненні господарської діяльності в певній ситуації;
- стан всіх ресурсів підприємства (капіталу, трудових ресурсів, інформації, технологій, техніки, прав) та підприємницьких здібностей, при якому можливе найефективніше їх використання для стабільного функціонування і динамічного науково-технічного та соціального розвитку, здатність попереджувати або швидко нівелювати різні внутрішні та зовнішні загрози;
- сукупність організаційно-правових, режимно-охоронних, технічних, технологічних, економічних, фінансових, інформаційно-аналітичних та інших методів, спрямованих на усунення потенційних загроз та створення умов для забезпечення ефективного функціонування суб'єктів підприємницької діяльності відповідно до їх цілей та завдань;
- стан соціально-технічної системи підприємства, котрий дає змогу уникнути зовнішніх загроз і протистояти внутрішнім чинникам дезорганізації за допомогою наявних ресурсів, підприємницьких здібностей менеджерів, а також структурної організації та зв'язків менеджменту [15, с. 65].

Головна мета управління економічною безпекою – забезпечення найефективнішого функціонування, найпродуктивнішої роботи операційної системи та економічного використання ресурсів, забезпечення певного рівня трудового життя персоналу та якості господарських процесів підприємства, а також постійного стимулювати нарощування наявного потенціалу та його стабільного розвитку [60, с. 20].

До основних функціональних цілей економічної безпеки належать:

- забезпечення високої фінансової ефективності роботи, фінансової стійкості та незалежності підприємства;
- забезпечення технологічної незалежності та досягнення високої конкурентно спроможності технічного потенціалу того чи іншого суб'єкта господарювання;

- досягнення високої ефективності менеджменту, оптимальної та ефективної організаційної структури управління підприємством;
- досягнення високого рівня кваліфікації персоналу та його інтелектуального потенціалу, належної ефективності корпоративних НДДКР;
- мінімізація руйнівного впливу результатів виробничо-господарської діяльності на стан навколишнього середовища;
- якісна правова захищеність усіх аспектів діяльності підприємства;
- забезпечення захисту інформаційного поля, комерційної таємниці і досягнення необхідного рівня інформаційного забезпечення роботи всіх підрозділів підприємства та відділів організації;
- ефективна організація безпеки персоналу підприємства, його капіталу та майна, а також комерційних інтересів.

Головна та функціональні цілі зумовлюють формування необхідних структуроутворюючих елементів і загальної схеми організації економічної безпеки [21, с. 59].

Фактори, які впливають на корпоративні економічні інтереси та економічну безпеку підприємств, є невід'ємною частиною динамічного бізнес-середовища. Їх розуміння та врахування дозволяють підприємствам адаптуватися до змін, зберігати стійкість та максимізувати корпоративні інтереси [13, с. 53].

Один із ключових факторів – економічна кон'юнктура, оскільки вона безпосередньо впливає на ринкову ситуацію та споживчі можливості. Зміни у рівні інфляції, процентних ставках та інших економічних показниках можуть впливати на прибутковість підприємства та його фінансовий стан.

Політичний фактор також є значущим. Політична стабільність чи нестабільність впливає на умови бізнесу, регуляторні рішення та можливості для розвитку. Зміни в урядовій політиці можуть мати великий вплив на корпоративні інтереси та стратегії підприємства [11, с. 47].

Технологічні інновації та зміни у технологічному ландшафті є ще однією важливою деталлю. Підприємства, які успішно інтегрують нові технології,

можуть підвищити ефективність своєї діяльності та залишатися конкурентоспроможними.

Соціокультурні аспекти, такі як зміни в споживчому підході, впливають на попит на товари та послуги. Сучасні споживачі часто оцінюють етичні та соціальні аспекти бізнесу, що вимагає від підприємств активно враховувати цінності суспільства в своїй діяльності [10, с. 65].

Екологічні питання стають все більше актуальними, і екологічний фактор може впливати на репутацію та вартість продукції підприємства. Сучасні підприємства повинні враховувати екологічні стандарти та впроваджувати природозахисні технології [34, с. 98].

Кожен з цих факторів взаємодіє з корпоративними інтересами та економічною безпекою підприємства, формуючи стратегії та визначаючи його успішність у глобальному бізнес-середовищі.

Висновки до розділу 1

Було проведено аналіз ключових понять та концепцій, що визначають сутність і роль корпоративних економічних інтересів у функціонуванні підприємства. Отримані теоретичні знання становлять тверду основу для подальших досліджень у сфері корпоративного управління та стратегічного планування.

На основі проведеного аналізу можна зробити кілька ключових висновків. По-перше, корпоративні економічні інтереси підприємства є основною деталлю стратегічного управління, спрямованого на досягнення стійкості та конкурентоспроможності. Вони охоплюють широкий спектр аспектів, від фінансової прибутковості до соціальної відповідальності.

По-друге, розкрито важливі аспекти взаємодії корпоративних економічних інтересів з різними факторами, такими як економічна кон'юнктура, політична нестабільність, технологічні інновації та інші. Розуміння цих взаємодій визначає гнучкість стратегій управління та здатність підприємства ефективно реагувати на зміни у зовнішньому середовищі.

По-третє, розділ вказує на необхідність постійного вдосконалення корпоративного управління та стратегічного планування для досягнення інноваційного росту та сталого розвитку підприємства. Врахування теоретичних аспектів корпоративних економічних інтересів служить основою для визначення ефективних стратегій та тактик управлінської діяльності.

Загалом, отримані у розділі теоретичні знання створюють основу для подальших емпіричних досліджень та розробки практичних рекомендацій щодо оптимізації корпоративних економічних інтересів на рівні конкретних підприємств.

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВПЛИВУ КОРПОРАТИВНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Система збалансованості економічних інтересів в корпоративній стратегії

Корпоративний інтерес нерозривно пов'язаний з корпоративними правами, фактично він втілюється в них, знаходить своє об'єктивне відображення. Корпоративні права виникають і розвиваються внаслідок диференціації корпоративних інтересів, у зв'язку з необхідністю їх розмежування, реалізації та захисту. Корпоративний інтерес по суті є змістовою характеристикою корпоративних прав, способи реалізації яких і є способами реалізації корпоративних інтересів, оскільки інтереси та права пов'язані між собою «генетично».

Що ж стосується систематизації корпоративних інтересів, найчастіше їх класифікують за змістом, – відповідно до сутності корпоративного права з яким окремий інтерес корелює; за носієм-учасником відносин в корпоративній сфері – на індивідуальні (інтереси засновника, учасника, акціонера) та загальні (інтереси господарського товариства), а також в науці господарського права дискутується їх класифікація відповідно до етапів створення господарського товариства

У цілому зазначені критерії класифікації є виправданими за деяким уточненням. Так, у зв'язку з генетичною спорідненістю інтересу та права, носіями корпоративного інтересу представляються носії корпоративних прав, якими відповідно до законодавства України є особи, частки яких визначаються у статутному капіталі (майні) господарської організації (ч. 1 ст. 167 Господарського кодексу України (далі –ГК України)). Із цієї позиції, говорити про приналежність власне корпоративних інтересів особам, які не володіють корпоративними правами, не доводиться, тому класифікація досліджуваного інтересу за носієм є лінійною – носієм останнього може бути лише учасник

господарського товариства, акціонер. Інтереси органів товариства, самого товариства як юридичної особи ми пропонуємо називати не корпоративними, а інтересами в корпоративній сфері; власне, як і відносини, що складаються в господарському товаристві між його органами чи між ними та учасниками (носіями корпоративних прав), слід окреслити як відносини в корпоративній сфері, тоді як, відповідно до чинного законодавства, власне корпоративні відносини виникають, змінюються та припиняються лише щодо корпоративних прав, носіями яких є учасники господарського товариства (ч. 3 ст. 167 ГК України).

Також дискусійним є питання наявності корпоративного інтересу у засновників господарського товариства, оскільки цілком очевидно, що на етапі його створення (до моменту державної реєстрації та поділу статутного капіталу на частки) право на володіння корпоративними правами у засновників ще не виникає. Останнє може належати лише учасникам товариства після проходження процедури державної реєстрації юридичної особи. На зазначеному етапі приватні (індивідуальні) інтереси засновників полягають, насамперед, у погодженні умов установчого договору товариства (зокрема визначення кількості, типу та класу акцій, що підлягають придбанню кожним засновником акціонерного товариства, їх номінальної вартості тощо) та дотриманні всіх законодавчо передбачених реєстраційних процедур, — зазначені інтереси за своєю природою не є корпоративними, а лише породжують їх, і мають також визначатися як інтереси в корпоративній сфері.

Носієм корпоративних інтересів можуть бути лише суб'єкти корпоративних відносин: учасники (акціонери) господарського (акціонерного) товариства, особи, які, відповідно до чинного законодавства, можуть володіти корпоративними правами пропорційно їх участі в статутному капіталі. Засновники товариства, його органи, саме товариство та треті особи є носіями інтересу в корпоративній сфері. Із окресленого витікає, що корпоративний інтерес та інтерес в корпоративній сфері не є тотожними поняттями та співвідносяться як частина і ціле, тобто корпоративні інтереси є групою

інтересів в корпоративній сфері, виокремленою відповідно до їх носіїв-учасників гос- подарського товариства, акціонерів.

Оскільки будь-який інтерес невіддільний від особи носія, визначення системи інтересів, що можуть бути відображені в корпоративному договорі, потребує окреслення кола осіб, які, за чинним законодавством України, мають право бути сторо- нами відповідного договору.

Відповідно до положень ст. 7 Закону України (далі – ЗУ) «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» від 06.02.2018 року, корпоративний договір укладається між учасниками товариства. Така позиція, на наше переко- нання, є виправданою, оскільки, по-перше, чітко визначає коло суб'єктів, що можуть бути сторонами корпоративного договору, укладеного в товаристві з обмеженою відповідальністю (далі – ТОВ) (товаристві з додатковою відповідальністю (далі – ТДВ)), по-друге, відповідає попередньо обґрунтованому підходу, що корпоративний інтерес генетично невіддільний від корпоративного права, носієм якого є учасник господарського товариства, який, як зазначалося, може бути стороною досліджуваного договору.

Стаття 26-1 ЗУ «Про акціонерні товариства» від 17 вересня 2008 року, визначаючи поняття договору між акціонерами, передбачає можливість його укладання між акціонерами-власниками простих та привілейованих акцій, що, знову ж таки, свідчить на користь того, що зазначений договір направлено на реалізацію та захист інтересів учасників (акціонерів) такого товариства.

Досліджуючи сутність і зміст системи корпоративних інтересів, слід вказати на її внутрішні різноманітності. Так, як сама по собі категорія інтересу є загальнонауковою, то і індивідуальні корпоративні інтереси у своїй багатоманітності можуть формувати видову класифікацію, поділяючись на:

- а) правові;
- б) економічні.

Серед правових індивідуальних корпоративних інтересів виокремлюються дві групи:

а) пов'язані з діяльністю товариства: інтерес ефективної участі в управлінні діяльністю товариства; інтерес концентрації та управління капіталом з метою його ефективного, прибуткового використання; інтерес оптимізації корпоративного управління та контролю через розподіл управлінського впливу; інтерес отримання контрольного пакету акцій; інтерес мінімізації управлінських ризиків шляхом налагодження ефективного впливу на діяльність товариства, зокрема його органів; інтерес побудови партнерських відносин між учасниками товариства на фідучіарній основі; інтерес попередження корпоративних конфліктів, корпоративних спорів зокрема та господарських спорів з контрагентами загалом; інтерес збереження цілісності господарського товариства, стабільності здійснення ним господарської діяльності;

б) пов'язані з припиненням діяльності товариства: інтерес, пов'язаний з легкістю та короткотривалістю відповідних процедур припинення господарської діяльності; інтерес щодо забезпечення здійснення ліквідації чи реорганізації на максимально вигідних для учасника умовах; інтерес збереження ділової репутації суб'єктом господарювання у разі реорганізації господарського товариства.

До економічних індивідуальних корпоративних інтересів варто віднести: інтерес в гарантованому отриманні стабільно зростаючого прибутку від господарської діяльності товариства; інтерес інвестиційної привабливості, що полягає у підвищенні цікавості кредиторів, чи інших інвесторів, до діяльності господарського товариства з метою збільшення його матеріальної бази; інтерес забезпечення цілісності капіталу або ж споріднений інтерес ефективного розподілу капіталу при ліквідації чи реорганізації господарського товариства; інтерес утримання певних позицій на ринку відповідних товарів та послуг при реорганізації господарського товариства, у разі, якщо особа залишається учасником товариства- правонаступника; інтерес визначення конкурентних умов діяльності на ринку у разі виділу чи поділу господарського товариства; інтерес максимального збереження власної ліквідаційної квоти.

Із наведеного вище очевидно, що ключовими та безпосередніми інтересами, які виступають передумовою виникнення, зміни чи припинення договірних корпоративних відносин, вбачаються індивідуальні корпоративні інтереси учасників (акціонерів) господарського товариства. але вивчення провідної світової практики із зазначеного питання свідчить, що на визначення умов корпоративних договорів впливають не лише безпосередні індивідуальні корпоративні інтереси, а й опосередковані інтереси в корпоративному секторі. Зокрема, йдеться про інтереси третіх осіб – інвесторів, кредиторів, – для яких ефективна діяльність господарського товариства є запорукою виконання ним взятих на себе зобов'язань. Також у науці піднімається питання урахування інтересу самого товариства в ході укладання корпоративних договорів.

Аналізуючи роль та ступінь впливу опосередкованих інтересів на умови корпоративного договору між учасниками господарського товариства, необхідно зазначити, що:

- а) носії зазначених інтересів не можуть бути, відповідно до чинного законодавства, сторонами досліджуваного договору;
- б) зазначені інтереси не є корпоративними, оскільки, знову ж таки, їх носії не мають корпоративних прав;
- в) певну зацікавленість у вигідності окремих умов корпоративного договору (особливо щодо порядку ліквідації чи реорганізації господарського товариства) як треті особи, так і саме товариство в особі органів чи трудового колективу, очевидно, мають.

На користь останньої тези свідчить той факт, що в деяких країнах (США, Великобританія) саме товариство, чи то треті особи, найчастіше банки-кредитори, відповідно до корпоративного законодавства, можуть бути сторонами корпоративного договору.

До опосередкованих інтересів, що можуть бути враховані при укладанні корпоративного договору, в корпоративному секторі відносяться:

- а) інтереси третіх осіб;

б) загальний інтерес господарського товариства. Інтереси третіх осіб при укладанні корпоративного договору. Ефективне корпоративне управління не обмежується лише відносинами учасників господарського товариства між собою та його органами, а й передбачає урахування інтересів та активну співпрацю із заінтересованими особами, які мають законний інтерес у діяльності суб'єкта господарювання корпоративного типу (споживачами, кредиторами, контрагентами, державою, громадськістю тощо).

Це пов'язано з тим, що підприємство корпоративного типу не може існувати незалежно від суспільства, в якому воно функціонує, і кінцевий успіх його діяльності залежить від внеску всіх заінтересованих осіб. Для забезпечення ефективної діяльності товариства, попередження конфліктів корпоративне управління (як система відносин між учасниками товариства, а також між ними та його органами) має бути направлене на збалансування та врахування інтересів не лише учасників, а й третіх осіб – кредиторів, контрагентів тощо.

До інтересів, що опосередковано можуть впливати на умови корпоративного договору, відносяться: інтерес кредиторів щодо можливості застосування видів забезпечення виконання зобов'язань; інтерес кредиторів до наявності уставного капіталу товариства на випадок необхідності стягнення його боргу; інтерес контрагентів та кредиторів до публічності даних та процедур у разі припинення діяльності господарського товариства; інтерес кредиторів щодо дотримання черговості задоволення вимог останніх у разі припинення діяльності товариства.

Зазначимо, що у корпоративному договорі безпосередньо об'єктивується волевиявлення лише його сторін, але в складно структурованому корпоративному просторі учасники товариства, укладаючи досліджуваний договір, повинні нести певну репутаційну відповідальність перед трудовим колективом, контрагентами тощо, особливо щодо умов, які стосуються припинення діяльності господарського товариства, його ліквідації чи реорганізації.

Загальний інтерес господарського товариства при укладанні корпоративного договору. Питання наявності та визначення змісту загального інтересу господарського товариства неодноразово підіймалося в ході наукової дискусії. Коло інтересів, носієм яких вважають саме товариство, називають корпоративними інтересами товариства. Попередньо зазначалося, що носієм корпоративних інтересів може бути лише носій корпоративних прав, яким, відповідно до чинного законодавства, є учасник, акціонер товариства. Тому застосування категорії «корпоративні інтереси» до господарського товариства, як його носія, вважаємо не виправданим, на противагу пропонуємо вести мову про загальні інтереси господарського товариства в корпоративній сфері.

Тому система збалансованості економічних інтересів в корпоративній стратегії є ключовою для досягнення успіху та стійкості підприємства. Цей підхід передбачає управління не лише фінансовою ефективністю, але й іншими аспектами, враховуючи потреби різних зацікавлених сторін.

Фінансові інтереси включають в себе забезпечення стабільного фінансового росту, максимізацію прибутку та збереження ліквідності. Клієнтські інтереси фокусуються на якості продукції та задоволенні клієнтів, що сприяє їхній відданості.

Внутрішні інтереси включають оптимізацію процесів та ефективне управління ресурсами. Навчальні інтереси вимагають постійного розвитку персоналу та підтримки інновацій та досліджень.

Економічні інтереси банку	Економічні інтереси підприємства
Спільне	
Забезпечення стабільності діяльності	
Максимізація прибутку та мінімізація ризиків	
Переважаюча боротьба з конкурентами	
Збільшення ринкової вартості установи	
Забезпечення ліквідності, фінансової стійкості та рентабельності товарів, робіт і послуг	
Відмінне	
Примноження клієнтської бази	Розширення ринків збуту
Збереження ділової репутації	Достатність ресурсів на всіх етапах життєвого циклу
Забезпечення довіри у фінансовому секторі	Створення позитивного іміджа як контрагента
Максимізація відсоткової ставки за кредитом	Мінімізація вартості банківського кредиту
Зростання якості, сервісу та надійності установи	Формування надійних ділових стосунків з постачальниками

Рис. 2.1. Особливості економічних інтересів банківської установи та підприємства.

Ця система дозволяє підприємству створювати гармонію між різними аспектами діяльності, забезпечуючи найкращі практики в управлінні, розвитку та співпраці. Збалансованість в економічних інтересах сприяє стійкості, адаптивності до змін та досягненню довгострокового успіху (рис. 2.1.).

Банківська система та підприємства в економіці взаємодіють, виступаючи різними суб'єктами, і вони мають свої унікальні економічні інтереси.

Для банківської системи характерна роль фінансового посередника та забезпечення стабільності фінансової системи. Банки регулюють грошовий обіг, встановлюючи процентні ставки та регулюючи грошову масу. Вони також надають фінансові послуги, такі як кредитування та обслуговування клієнтів, сприяючи економічному розвитку.

Специфічні економічні інтереси підприємств зорієнтовані на виробництво товарів та надання послуг. Підприємства мають стратегічні цілі, такі як максимізація прибутку, забезпечення конкурентоспроможності та стійкості на ринку. Для них важливе ефективне управління ресурсами, фінансова стійкість та збереження та розвиток клієнтської бази.

Однак обидва суб'єкти мають спільний інтерес в стабільності фінансової системи та ефективному функціонуванні економіки загалом. Співпраця між банками та підприємствами є важливою для забезпечення економічного зростання, і обидва вони стежать за глобальними тенденціями та змінами у своєму секторі, щоб забезпечити свою власну стійкість та виправдати економічні очікування.

2.2 Діагностика впливу корпоративних економічних інтересів на економічну безпеку підприємства через загрози.

Системний підхід до оцінки економічної безпеки підприємства передбачає вивчення кожного її структурного елемента, якими є множина окремих функціональних складових, що знаходяться у взаємозв'язку між собою

та утворюють своєрідну цілісність. Важливим завданням при цьому є визначення номенклатури складових та їх місце в структурі економічної безпеки.

На сьогодні питанням класифікації функціональних складових економічної безпеки підприємства присвячена значна кількість наукових робіт, причому загальною їх характеристикою є виокремлення нових, додаткових складових безпеки. При такому підході втрачається можливість упорядкування складових в єдину гармонійну багаторівневу систему.

Категорія «економічна безпека» нерозривно пов'язана з поняттям «загроза». Тому ієрархічну структуру економічної безпеки підприємства доцільно будувати на основі ієрархічної системи загроз. З цією метою розглянемо існуючі класифікації загроз.

Класифікація економічних загроз поділяє загрози за ступенем імовірності їх настання, при чому поділяє загрози на явні та приховані, – на реальні та малоймовірні, – на невірогідні, маловірогідні, вірогідні та цілком вірогідні.

За можливістю прогнозування виділяють прогнозовані та непрогнозовані загрози.

Достатньо поширеною є класифікація економічних загроз за ступенем тяжкості спричинених ними наслідків (ваги кризи виробництва) або величиною завданого (очікуваного) збитку. Так, в загрози поділяються на дуже небезпечні, небезпечні та мало небезпечні. Близькою є класифікація загроз за рівнем небезпеки, запропонована, де загрози розділена на допустимі та недопустимі.

У залежності від видів або величини збитків виділяє загрози, реалізація яких несе прямий збиток та загрози, реалізація яких призводить до втраченої вигоди, а – дуже збиткові, збиткові та беззбиткові загрози. Разом з тим, за видом збитків виділяє матеріальні, морально-психологічні, соціальні, юридичні та інші загрози.

У залежності від ступеня розвитку загроз відрізняються загрози на стадії виникнення, експансії, стабілізації та ліквідації.

За ступенем подолання наслідків впливу на діяльність підприємства автор пропонує виділяти відновлювальні та непоправні загрози.

Залежно від об'єкта посягань економічні загрози поділяються на інформаційні, фінансові, персоналу та діловому реноме фірми, а також на загрози трудовим, матеріальним, фінансовим та інформаційним ресурсам.

Також загрози класифікуються за сферами життєдіяльності підприємства на виробничі, кадрові, технологічні, фінансові, інформаційні, технічні та рівень організаційної структури; в роботі за сферою дії загроз - фінансові, виробничі, технологічні, соціальні, інформаційні тощо. В загрози класифіковано за сферою їх виникнення на економічні, соціальні, правові, організаційні, інформаційні, екологічні, технічні, кримінальні; - за природою виникнення (політичні, економічні, техногенні, правові, кримінальні, екологічні, конкурентні та контрагентські); - за сутністю (змістом) загроз (економічні, соціально-психологічні, фізичні, технологічні, екологічні, правові, адміністративні, інформаційні).

За впливом на стадії підприємницької діяльності загрози поділяються на стадії створення фірми та її функціонування. Своєю чергою, загрози на стадії функціонування фірми поділяються на загрози, що виникають на підготовчому, виробничому та заключному етапах.

За тривалістю дії загроз їх поділяють наступним чином: на постійні та тимчасові; а автори – на довгострокові, середньострокові та короткострокові.

За характером відповідальності суб'єктів, діяльність яких може кваліфікуватися як посягання на економічну безпеку підприємницької діяльності в роботі виділяються загрози, у результаті реалізації яких до осіб, що їх здійснюють, можуть бути застосовані норми цивільно-правової відповідальності та кримінальної.

Запропонована класифікація загроз в залежності від можливості їх запобігання, за якою виділяються форс-мажорні та не форс-мажорні загрози.

За ознакою систематичності прояву загрози поділяються на систематичні та несистематичні.

Виділяють також класифікацію за характером впливу, зокрема в розглядаються прямі та непрямі загрози економічній безпеці.

Залежно від функціональної спрямованості виокремлюються загрози для кожної складової економічної безпеки. Таким чином, автор наводить загрози фінансово-економічній, інтелектуально-кадровій, інституційно-правовій, інформаційній, техніко-технологічній та силовій складовій економічної безпеки підприємства.

Було враховано особливості господарювання підприємств у сучасних ринкових умовах та розділено економічні загрози безпосередньо підприємству та економічні загрози власникам корпоративних прав на нього. Проте, недоліком такої класифікації, на наш погляд, є те що автор серед стейкхолдерів підприємства враховує лише інтереси його власників, «відсікаючи» інші групи зацікавлених осіб господарюючого суб'єкта, які також можуть мати загрози при взаємодії з цим підприємством.

Тому вважаємо доцільним загрози економічній безпеці підприємства за об'єктами посягань розглядати в розрізі самого підприємства та його стейкхолдерів, якими є держава, органи місцевої влади, власники, менеджери різних рівнів, працівники, дебітори, кредитори, інвестори і т.п.

Своєю чергою, економічні загрози стейкхолдерам підприємства запропоновано розглядати як окрему систему. При побудові багаторівневої класифікації таких загроз, перш за все враховується їх належність до цього підприємства, згідно якої вони поділяються на загрози внутрішнім стейкхолдерам (працівникам і менеджерам різних рівнів) та зовнішнім (державі, акціонерам, кредиторам, інвесторам, дебіторам тощо). Зовнішні стейкхолдери, своєю чергою, можуть поділятися за рівнями віддаленості від самого підприємства, а саме зовнішні стейкхолдери першого, другого, третього і т.д. рівня (рис. 2.2.)

Рис. 2.2. Загрози стейкхолдерам підприємства

В залежності від того, чим або ким були викликані загрози економічній безпеці підприємства, тобто за ознакою відношення до джерела загроз та враховуючи напрямок дії загроз, класифікуємо їх на: загрози дії третіх сил, які викликані цілеспрямованими діями певних осіб (конкурентів, постачальників, рейдерів тощо), та загрози діяльності та обставин, що є результатом неефективної діяльності підприємства, зривами виробництва, низьким рівнем техніки, технологій або результатом обставин, які склалися, у тому числі форс-мажорних. Виходячи з того, що деякі загрози можуть бути викликані як діями третіх сил, так і результатами діяльності або збігом обставин, було створено групу змішаних загроз. До останнього виду загроз можна віднести загрози ринковому стану підприємства, які можуть проявлятися у вигляді цілеспрямованих дій конкурентів, направлених на захоплення ринку, поява товару-субституту на ринку, спад попиту на продукцію, зниження конкурентоспроможності продукції тощо.

Серед загроз економічній безпеці підприємства за ознакою віддаленості часу їх настання доцільно відрізняти поточні (що вже настали, або настануть найближчим часом) та відкладені (відтерміновані).

Вважаємо доцільним введення ще однієї класифікаційної ознаки загроз - за формами прояву. З такою ознакою відрізняються кількісні загрози (пов'язані з недосягненням або погіршенням показників діяльності підприємства порівняно з встановленими нормативами) та якісні загрози (пов'язані з якісними змінами у розвитку підприємства, зокрема банкрутство, корпоративні конфлікти, обвал ринку, заморожування банківських рахунків).

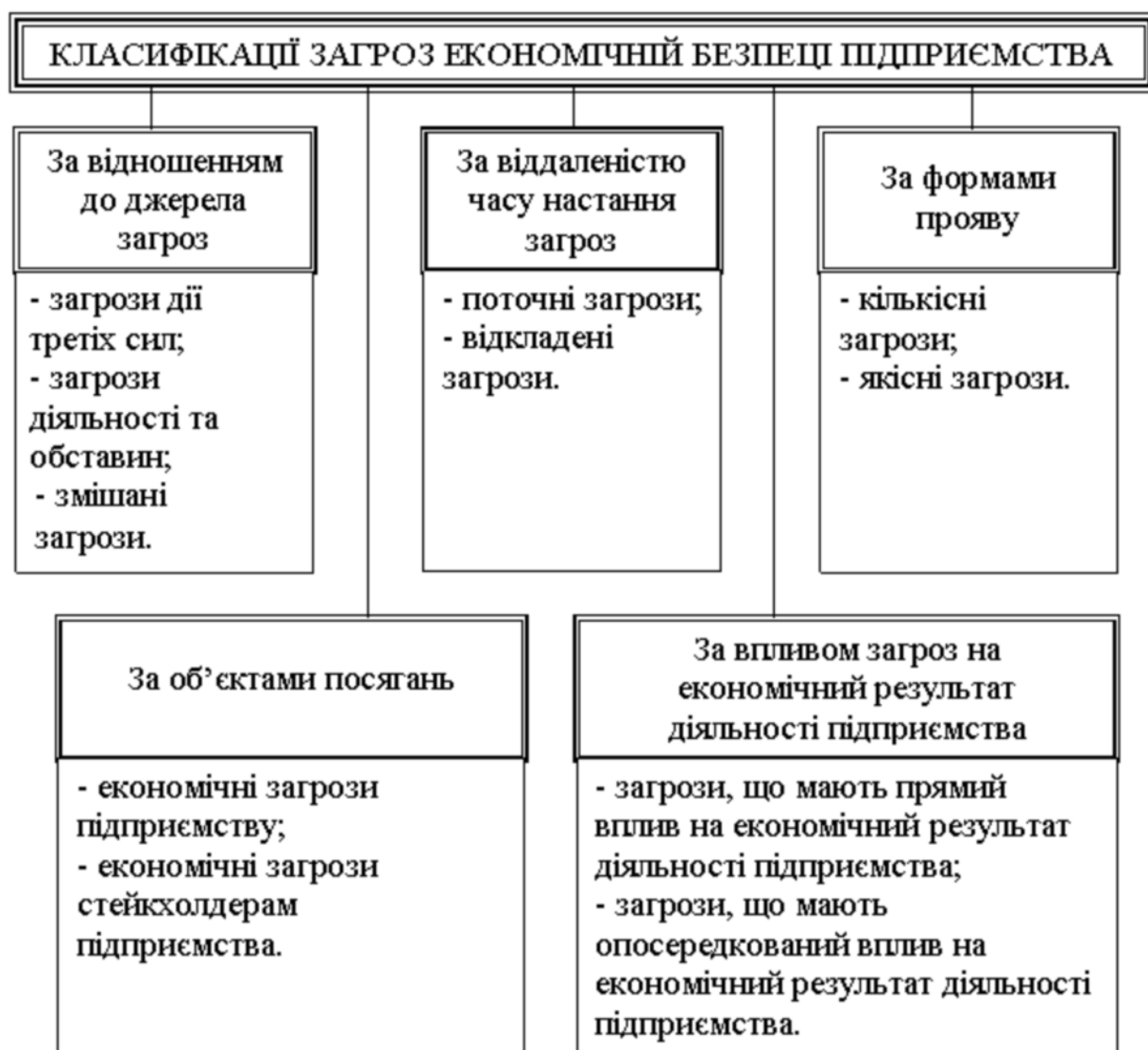

Рис. 2.3. Класифікація загроз економічній безпеці

Якісні загрози мають ймовірнісний характер та можуть оцінюватись з використанням теорії ризику. Але ризик є основою підприємницької діяльності, тому не усі ризики є загрозами для безпеки підприємства. На нашу думку, лише ризики, пов'язані з якісними загрозами, повинні враховуватись підчас оцінки економічної безпеки підприємства.

Виходячи з економічної сутності категорії «загроза економічній безпеці підприємства» можна зробити висновок, що загроза має вплив на результати діяльності підприємства, тому пропонуємо класифікацію загроз за ознакою їх впливу на економічний результат діяльності підприємства. Узагальнену класифікацію загроз наведено на рис. 2.3.

Для відповідності загроз видам безпеки необхідно розробити ієрархічну їх класифікацію, поєднуючи декілька класифікаційних ознак.

Враховуючи недоліки та переваги існуючих класифікацій загроз економічній безпеці підприємства, з метою узгодженості цих класифікацій, розроблено багаторівневу ієрархічну систему загроз, на основі якої можна було б розробити структуру економічної безпеки підприємства (рис. 2.4).

Як видно на рис. 2.4., на першому рівні класифіковано загрози за сферою походження - загрози, що виникають у процесі звичайної діяльності підприємства, репутаційні загрози та загрози зовнішнього тиску.

Вплив корпоративних економічних інтересів на економічну безпеку підприємства є складним та багатограним явищем, яке вимагає системного підходу та вдосконалених методів діагностики. У даному підрозділі розглядається методика та інструментарій діагностики впливу корпоративних економічних інтересів на економічну безпеку підприємства.

Рис. 2.4. Загрози економічній безпеці

1. Методи аналізу корпоративних економічних інтересів:

1.1. Фінансовий аналіз: Включає оцінку фінансових показників підприємства, аналіз прибутковості, ліквідності та фінансового стану.

1.2. Стратегічний аналіз: Розглядає стратегічні рішення та напрямки розвитку підприємства, визначає їхній відповідність корпоративним інтересам.

2. Оцінка впливу на економічну безпеку:

2.1. Ризик-орієнтований аналіз: Визначення ризиків, які можуть виникнути внаслідок несумісності корпоративних інтересів та цілей економічної безпеки.

2.2. Аналіз витрат та інвестицій: Визначення економічних наслідків реалізації корпоративних інтересів та їхній вплив на стійкість фінансово-економічної системи підприємства.

3. Визначення ключових показників діагностики:

3.1. Баланс корпоративних інтересів: Встановлення гармонії між фінансовими, соціальними та стратегічними аспектами корпоративної діяльності.

3.2. Показники сталого розвитку: Аналіз впливу корпоративних інтересів на сталість та екологічну придатність підприємства.

4. Методи вдосконалення корпоративних інтересів:

4.1. Стратегічне планування: Розробка стратегій, спрямованих на забезпечення відповідності корпоративних інтересів цілям економічної безпеки.

4.2. Корпоративна соціальна відповідальність: Впровадження політик та програм, що сприяють збалансованому розвитку і задоволенню потреб різних зацікавлених сторін.

Діагностика впливу корпоративних економічних інтересів на економічну безпеку підприємства включає в себе інтеграцію різноманітних інструментів та аналітичних підходів, що дозволяють не лише виявити проблемні питання, але й розробити ефективні стратегії для їхнього вирішення.

На рівень економічної безпеки підприємства впливають різноманітні чинники. Чинники економічної безпеки підприємства різноманітні і в кожній галузі виробництва мають свою специфіку. Однак, є загальні типові чинники, які впливають на рівень економічної безпеки підприємства незалежно від форм власності й галузі виробництва. Це безпосередні чинники виробництва, стабільний попит на продукцію, надійність постачальників, зовнішня конкуренція, надійний захист комерційної таємниці, компетентність керівництва підприємства.

Безпосередні чинники виробництва – це основні чинники, які безпосередньо забезпечують діяльність виробництва. Сюди зараховують: розміщення підприємства (територія); наявні природні ресурси та умови їх розміщення на цій території, доступність їх використання та якісні показники; наявність трудових ресурсів, їхній освітньо-кваліфікаційний рівень; наявна

виробнича інфраструктура, можливий обсяг її використання; соціально-економічна інфраструктура і рівень забезпечення населення.

Стабільний попит на продукцію – чинник, який відіграє також важливу роль у рівномірному пропозиційному розвитку виробництва. Він охоплює: укладені довготермінові контракти на реалізацію продукції з її споживачами; рівень конкурентоспроможності продукції, що виробляється; якісно-гарантійні показники виробів; обґрунтовані прогнози стабільності ринку щодо певного виду продукції; державне та регіональне замовлення на виготовлену продукцію.

Надійність постачальників, насамперед постачальників основної сировини і матеріалів. Для цього потрібно мати довготермінові договори на поставку необхідної сировини і матеріалів, враховуючи терміни поставки і показники якості; знати можливості постачальників і не допускати монопольності в їх поставках. Практика показує, що потрібно мати 3–4 і більше постачальників сировини і матеріалів, що гарантує ведення цінової політики на сировину, матеріали і комплектуючі.

Зовнішня конкуренція на продукцію, яка йде на експорт. Продукція має відповідати міжнародним стандартам; за якісними показниками і сервісним обслуговуванням бути конкурентоспроможною; мати обґрунтовану прогнозну перспективу; бути конкурентоспроможною щодо продукції, яка імпортується, з метою скорочення ввезення в Україну продукції, що може виготовлятися своїми підприємствами.

Надійний захист комерційної таємниці. Держава повинна гарантувати таємницю на науковотехнічні досягнення, розроблення нових технологій, інтелектуальну власність, ноухау, в тому числі й комерційні таємниці. Підприємство, у свою чергу, має дбати про захист комерційної таємниці своєї фірми, технічне переоснащення охоронних систем і захист від розповсюдження інформації, яка компрометує фірму чи її працівників.

Компетентність керівництва підприємства. Найважливіші чинники, які можуть найбільш активно впливати на належний рівень економічної безпеки підприємства, це високий професіоналізм керівництва і команди менеджерів

(висококваліфіковані кадри; система підготовки і форми навчання кадрів; створення для кадрів відповідних виробничих і соціальних умов).

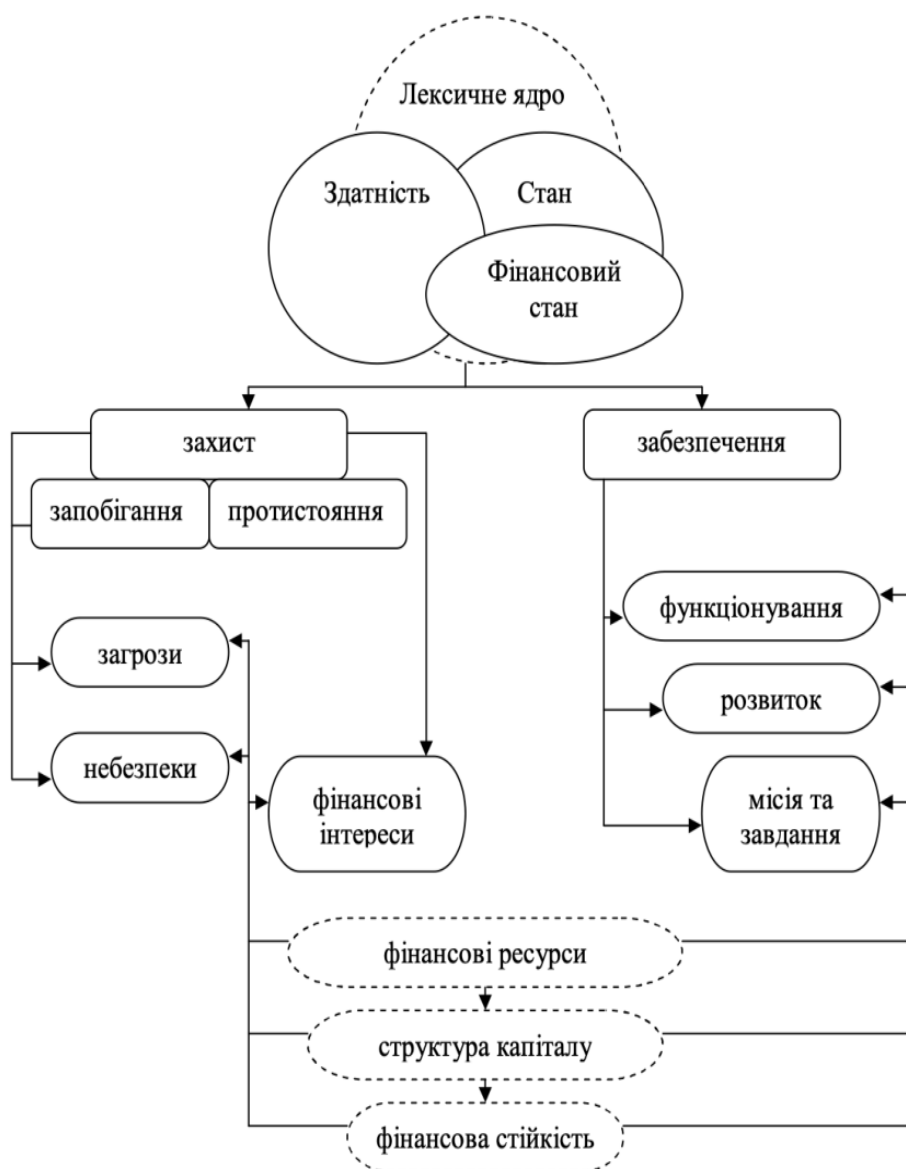

Рис. 2.5. Логіка побудови поняття фінансова безпека підприємства

З одного боку, фінансова безпека сприймається як стан (з огляду на фінансовий характер поняття – фінансовий стан) суб'єкта підприємництва, з іншого – як здатність (що прямо пов'язує дане поняття із функціонуванням, діяльністю). У першому випадку (як фінансовий стан) фінансова безпека сприймається статично та звужено. Статичність полягає у тому, що оцінка фінансового стану завжди провадиться для певного моменту часу, тобто дискретно, статично. Оскільки фінансова безпека є різновидом фінансового стану, при якому досягається безпечне та ефективне функціонування суб'єкта

підприємництва, то фінансова безпека є більш вузьким поняттям, ніж фінансовий стан. У другому випадку фінансова безпека пов'язується із здатністю (яка виникає під час функціонування), що надає поняттю динамічного характеру та значно розширює його межі, оскільки здатність по відношенню до функціонування носить потенційний характер.

Емпіричний об'єкт поняття, як правило, не вирізняється, однак широко представлено зв'язки, що поєднують лексичне ядро поняття з емпіричними об'єктами інших понять. За напрямками зв'язків можна виокремити два підходи: ресурсний (оскільки фінансова безпека стосується використання ресурсів підприємства) та управлінський (оскільки мається на увазі реалізація функцій управління).

Ресурсний підхід споріднює дане поняття із ефективним використанням фінансових ресурсів підприємства і фактично прив'язує досягнення фінансової безпеки до підвищення ділової активності та рентабельності діяльності суб'єкта господарювання. Управлінський підхід визначає необхідність забезпечення сталості функціонування та розвитку підприємства, що надає певних паралелей із тактикою управління. Зазначимо, що управлінський підхід є більш широким, ніж ресурсний, оскільки, в межах управлінського підходу здійснюється в тому числі і управління ресурсами, а ресурсний підхід реалізується через управління ресурсами.

Відносини, які стосуються емпіричного об'єкта поняття також сконцентровано у двох напрямках: відносини захисту (запобігання, протистояння) економічних інтересів, від небезпек, загроз, тощо та відносини забезпечення (економічних інтересів, функціонування, розвитку тощо). Таким чином, за результатами семантичного аналізу можна утворити низку формулювань поняття фінансової безпеки суб'єкта підприємництва.

Стосовно формулювання поняття механізму фінансової безпеки суб'єкта підприємництва зустрічаються наступні думки:

- це сукупність послідовних дій на підприємстві з приводу управління інформаційними потоками захищеності та збереження, а також контроль з боку

керівництва та держави за дотриманням чинного законодавства України в процесі взаємозв'язків між посередниками, постачальниками, органами державної влади з врахуванням впливу зовнішніх факторів таплинності часу;

- це сукупність основних елементів дії на процес розробки і реалізації управлінських рішень щодо забезпечення захисту його фінансових інтересів від різних загроз;

- це сукупність органів управління всіх рівнів підприємства, що діє на базі нормативно-правових документів, технічних засобів забезпечення процесу управління, організація формальних і неформальних взаємин між внутрішніми суб'єктами управління в процесі планування та проведення заходів щодо протидії внутрішнім і зовнішнім загрозам і ризикам, а також взаємин із зовнішніми організаціями.

Суттєві відмінності пропонованих визначень від сутності поняття «механізму» не дають можливості прийняти зазначені визначення як остаточні. Формулювання поняття фінансового механізму фінансової безпеки суб'єкта підприємництва, виходячи з результатів семантичного аналізу його складових, може бути сформульоване наступним чином:

- це система методів, важелів, інструментів, способів функціонування суб'єкта підприємницької діяльності, за якого стало забезпечуються його фінансові інтереси. При такому формулюванні фінансовий механізм фінансової безпеки розуміється як об'єктивно існуюче, властиве суб'єкту підприємництва, динамічне системне утворення, яке можна використати для здійснення впливу на його розвиток при забезпеченні сталих параметрів цього розвитку. Умови існування суб'єкта підприємництва, існування зовнішніх та внутрішніх загроз при цьому не обумовлюються, однак за умовчанням сталість має бути досягнута і в умовах небезпек та загроз;

- це система фінансових методів, важелів, інструментів, способів досягнення такого фінансового стану суб'єкта підприємництва, який характеризується стійкістю до зовнішніх та внутрішніх небезпек та загроз. При такому розумінні фінансовий механізм фінансової безпеки розуміється як

суб'єктивно-об'єктивна, статична система ієрархічно співпорядкованих фінансових методів, інструментів тощо, що використовуються або можуть бути використані для впливу на його функціонування або розвиток. Зазначимо, що фінансова безпека суб'єкта підприємництва, як правило, не виокремлюється в самостійний об'єкт управління. Таким чином, фінансовий механізм фінансової безпеки суб'єкта підприємництва є комплексним поняттям, що має кілька ієрархічних рівнів прояву сутності, які можуть бути організовані в залежності від цілей та напрямів подальших досліджень.

2.3 Фінансові аспекти корпоративних інтересів та їх вплив на стійкість підприємств

Фінансові аспекти корпоративних інтересів є ключовим елементом в управлінні підприємством і мають суттєвий вплив на його стійкість. Взаємодія між цими аспектами визначає фінансовий стан підприємства та його здатність ефективно функціонувати в змінних умовах ринку. Розглянемо деякі ключові фінансові аспекти корпоративних інтересів та їх вплив на стійкість підприємств.

1) Фінансова стратегія:

Визначення оптимального рівня власного та позикового капіталу для забезпечення фінансової стабільності.

Розробка стратегій залучення та використання фінансових ресурсів для досягнення корпоративних цілей.

2) Ліквідність та обігові активи:

Забезпечення достатнього рівня ліквідності для вирішення поточних фінансових зобов'язань.

Оптимізація обігових активів для забезпечення ефективного управління оборотним капіталом.

3) Рентабельність та ефективність:

Максимізація прибутку та визначення оптимальних методів його використання.

Ефективне використання фінансових ресурсів для підтримки операційної діяльності та розвитку.

4) Управління ризиками:

Аналіз та управління фінансовими ризиками, пов'язаними з валютною курсовою політикою, процентними ставками та іншими факторами.

Застосування інструментів фінансового забезпечення для захисту від негативних впливів ринкових коливань.

Фінансова транспарентність:

Забезпечення високого рівня фінансової транспарентності для інвесторів, акціонерів та інших зацікавлених сторін.

Дотримання стандартів фінансового звітності для забезпечення достовірності інформації.

5) Інвестиційна привабливість:

Створення привабливого інвестиційного образу, що залучає нові джерела фінансування та підтримує розвиток підприємства.

Взаємодія цих фінансових аспектів з корпоративними інтересами дозволяє підприємствам ефективно вирішувати фінансові виклики та підтримувати стійкість у конкурентному середовищі. Фінансові стратегії повинні бути виробленими відповідно до стратегічних цілей та завдань підприємства, сприяючи його успішному розвитку та стійкості на ринку.

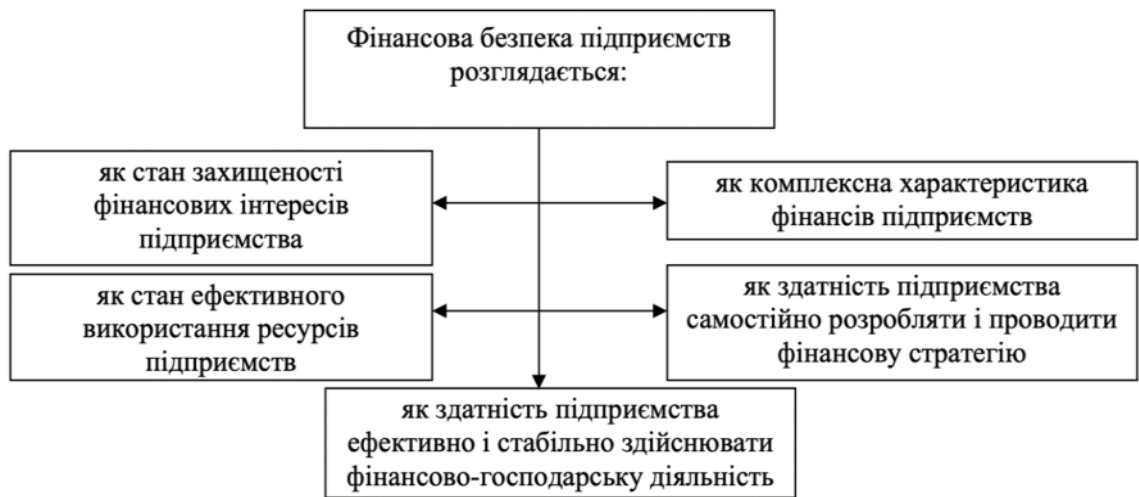

Рис. 2.6. Фінансова безпека підприємства

Так як фінансова безпека може бути визначена як стан захищеності фінансових інтересів суб'єкта від потенційних ризиків та загроз, спрямованих на його фінансові ресурси та активи. Цей стан визначається здатністю суб'єкта відновлювати фінансову стабільність після виникнення негативних подій чи економічних труднощів.

Фінансова безпека є стратегічним питанням для будь-якого суб'єкта, незалежно від його розміру чи сфери діяльності. Забезпечення цього стану вимагає не лише ефективного управління фінансами, але й гнучкості та готовності адаптуватися до непередбачуваних ситуацій та змін в бізнес-середовищі.

Фінансові аспекти корпоративних інтересів визначають успішність розвитку підприємства. Однією з ключових складових є стратегічне фінансове планування, що допомагає досягати корпоративних цілей та максимізувати прибуток. Ліквідність та оптимізація обігових активів стають важливими завданнями для забезпечення фінансової стабільності та управління оборотним капіталом.

Ефективне управління ризиками, пов'язаними з валютними коливаннями та іншими факторами, є необхідним для уникнення втрат та забезпечення стабільності. Залучення капіталу включає в себе розробку стратегій, таких як

емісія акцій чи використання кредитів, для фінансування розвитку підприємства.

Прозорість та достовірність фінансової звітності грають ключову роль у встановленні довіри інвесторів та партнерів. Інноваційні фінансові рішення, використання технологій та автоматизація процесів сприяють оптимізації управління ресурсами та підвищенню ефективності.

У цілому, фінансові аспекти корпоративних інтересів є не лише інструментом забезпечення стабільності, але й керованим механізмом для досягнення стратегічних цілей підприємства. Впровадження ефективних фінансових стратегій та урахування сучасних тенденцій дозволяють підтримувати конкурентоспроможність та забезпечувати стійкий розвиток бізнесу.

Висновки до розділу 2

Вивчення взаємозв'язку між стратегічними корпоративними рішеннями та економічною безпекою підприємства дуже важливо. На основі проведених досліджень та аналізу отриманих даних можна зробити кілька важливих висновків.

Вплив корпоративних економічних інтересів на економічну безпеку підприємства є багатогранним та комплексним явищем. Спільна орієнтація підприємства на досягнення стратегічних цілей та максимізацію ефективності роботи визначає ступінь його стійкості в умовах зовнішніх та внутрішніх викликів.

Важливо відзначити, що належне управління корпоративними інтересами дозволяє підприємству адаптуватися до змін у бізнес-середовищі та зберігати фінансову стійкість. Ефективні стратегії залучення капіталу, оптимізації ресурсів та управління ризиками роблять значущий внесок у забезпечення економічної безпеки підприємства.

Крім того, визначено, що взаємодія між різними суб'єктами корпоративних відносин та їхні спільні економічні інтереси мають великий

потенціал для створення взаємовигідних партнерств та розвитку інноваційних проектів.

У підсумку, висновки підкреслюють необхідність системного та добре продуманого управління корпоративними економічними інтересами як стратегічним інструментом забезпечення економічної безпеки підприємства. Розробка та впровадження ефективних стратегій в цьому напрямку стає запорукою стійкості та успішності підприємства в умовах постійної динаміки економічного середовища.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОТРИМАННЯ КОРПОРАТИВНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

3.1 Пропозиції та заходи щодо підвищення рівня збалансованості інтересів підприємства

Підвищення рівня збалансованості інтересів на підприємстві визначається рядом стратегічних кроків, спрямованих на забезпечення гармонійної взаємодії інтересів всіх зацікавлених сторін. Ключовим елементом є ретельний стейкхолдерський діалог, який відкриває канали спілкування між підприємством, його працівниками, клієнтами, акціонерами, постачальниками та громадськістю.

Розбудова корпоративної культури, спрямованої на взаємоповагу та взаєморозуміння, є ключем до того, щоб працівники розуміли цінності та місію компанії, та відчували свою роль у досягненні загальних цілей. Управління конфліктами та вирішення розбіжностей грають важливу роль у підтримці позитивного робочого середовища.

Розробка спільної стратегії розвитку, яка враховує інтереси всіх стейкхолдерів, сприяє збалансованому росту. Застосування принципів відповідального бізнес-ведення та розвиток програм корпоративної соціальної відповідальності покращують імідж компанії та задовольняють потреби споживачів.

Важливо впроваджувати систему моніторингу та звітності, яка дозволяє оцінювати вплив діяльності на всіх стейкхолдерів. Регулярна звітність про досягнення та виклики допомагає вчасно вносити корективи в стратегії.

Збалансованість інтересів вимагає системного та комплексного підходу, де враховуються потреби всіх стейкхолдерів, з метою досягнення спільних цілей та забезпечення сталого розвитку підприємства в умовах постійних змін.

Сталість та гнучкість управлінських стратегій є ключем до успішного збалансованого розвитку. Забезпечення гнучкості дозволяє адаптуватися до

швидких змін у зовнішньому середовищі, враховуючи нові технології, ринкові та соціальні тенденції.

Важливим аспектом є інтеграція принципів відповідального бізнес-ведення у всі аспекти підприємницької діяльності. Це включає в себе не лише створення продуктів та послуг, які враховують екологічні та соціальні вимоги, але і розвиток програм сприяння громадському благу.

Моніторинг і звітність важливі для відстеження результатів та ефективності заходів, спрямованих на збалансований розвиток. Систематичне оцінювання досягнень дозволяє підприємству не лише усунути можливі проблеми, а й виявити нові можливості для покращення.

Отже, збалансованість інтересів на підприємстві вимагає поєднання стратегічності та гнучкості, створення відкритого середовища для співпраці та взаєморозуміння між всіма стейкхолдерами. Цей підхід допомагає підприємству досягати успіху не лише в фінансовому вимірі, а й в контексті сталого та етичного бізнесу.

Для подальшого підвищення рівня збалансованості інтересів підприємства рекомендується акцентувати увагу на таких напрямках:

Розвиток лідерства: Розвивати лідерські якості серед керівництва та співробітників, сприяючи позитивній корпоративній культурі та формуванню внутрішнього лідерства. Це сприяє самореалізації працівників та їхньому більш активному внеску у розвиток підприємства.

Інновації та технології: Впроваджувати інноваційні технології для оптимізації бізнес-процесів та задоволення потреб ринку. Збалансованість включає не лише соціальні та екологічні аспекти, але й стратегічні рішення щодо використання сучасних технологій.

Співпраця з громадськістю: Розвивати партнерство з громадськістю та активно взаємодіяти з громадськими організаціями. Спільні проекти та ініціативи сприяють позитивному впливу на соціум та відзеркалюють позитивний імідж підприємства.

Розвиток корпоративного управління: Впроваджувати ефективні моделі корпоративного управління для забезпечення прозорості та відповідальності на всіх рівнях. Це допомагає уникнути конфліктів і робить управління бізнесом більш ефективним.

Сталість споживчих відносин: Розвивати довгострокові відносини з клієнтами, постачальниками та іншими стейкхолдерами. Збереження стійких партнерських зв'язків сприяє сталому розвитку та довірі.

Загалом, рівновага інтересів вимагає системного та постійного підходу. Подальший розвиток стратегій, спрямованих на сталість та гнучкість, дозволить підприємству успішно адаптуватися до змін, враховуючи потреби всіх стейкхолдерів та визначаючи спільні цілі для сталого розвитку.

Ресурсна ефективність: Звертати увагу на оптимізацію використання ресурсів, щоб забезпечити ефективність виробництва та зниження впливу на навколишнє середовище. Це також може призвести до зниження витрат та покращення фінансової стійкості.

Розвиток ланцюга постачання: Забезпечення сталості та етичності у ланцюгу постачання. Партнерство з відповідальними постачальниками дозволяє зберігати високі стандарти якості та соціальної відповідальності.

Освіта та розвиток персоналу: Інвестиції у навчання та розвиток персоналу, щоб підвищити їхню компетентність та стимулювати ініціативи щодо збалансованого розвитку підприємства.

Впровадження системи керування якістю: Системи керування якістю, такі як ISO 9001, можуть сприяти стабільності процесів та забезпечити високу якість продукції чи послуг, задовольняючи очікування клієнтів.

Стимулювання інновацій: Створювати стимули для інновацій та креативності серед персоналу. Нові ідеї та підходи можуть призвести до розширення можливостей та покращення конкурентоспроможності.

Залучення до управління різноманіттям: Потрібно підтримувати управління різноманіттям, забезпечуючи включеність та рівні можливості для всіх працівників, незалежно від їхнього роду, раси чи фону.

Враховуючи ці аспекти та систематично працюючи над їхнім впровадженням, підприємство матиме можливість не лише досягти збалансованості інтересів, але й створити стійкі умови для розвитку в усіх напрямках.

3.2 Оцінка ефективності впливу корпоративних економічних інтересів на економічну безпеку підприємства

Аналіз та узагальнення наявної методології, запропонованої в науковій економічній літературі для оцінювання економічної безпеки, дають змогу виокремити такі методологічні засади наявної системи наукових знань. Серед методів оцінювання економічної безпеки найчастіше застосовуються:

- статичний метод, заснований на оцінюванні стану економічної безпеки, корпоративних ресурсів, умов діяльності, ризиків авіакомпанії, а також їх відхилення від нормативних значень або їх співвідношення;
- динамічний метод оцінювання тенденцій зміни показників економічної безпеки діяльності підприємства.

Оцінювання економічної безпеки найчастіше здійснюється на основі оцінювання ресурсів підприємства, підсистем економічної безпеки, структурних підрозділів підприємства.

Методами отримання емпіричних даних для аналізу економічної безпеки є статистичні, експертні, метод рангів.

За концептуальним підходом до оцінювання стану економічної безпеки можна виокремити такі два підходи:

- діагностування входів в економічну систему підприємства (оцінювання зовнішніх та внутрішніх ризиків для діяльності підприємства) (ризико-орієнтований підхід);
- оцінювання та ретроспективний аналіз результатів діяльності попередніх періодів, які формують стартові позиції безпечності

функціонування та розвитку підприємства в майбутніх періодах (результативний підхід).

Різними є погляди науковців на кількісний вимір стану економічної безпеки. Поширеними є погляди науковців на оцінювання стану економічної безпеки на основі оцінювання прибутку підприємства. Позиція авторів ґрунтується на твердженні про те, що прибуток є індикатором стійкої безпечної діяльності в минулому, джерелом розвитку в майбутньому та ймовірним резервом покриття збитків від настання ризиків діяльності. Окрім того, варто наголосити на тому, що економічна безпека підприємства як організаційна підсистема підприємства реалізує свої функції завдяки сукупності ресурсів, які вона використовує, а саме завдяки поєднанню технічних, інформаційних, матеріальних ресурсів та компетенцій персоналу підприємства, утримання та взаємодія яких вимагає відповідних джерел покриття інвестиційних та поточних витрат на забезпечення потреб економічної безпеки. В ланцюгу цих потреб прибуток є потенційним джерелом задоволення потреби їх фінансування.

Деякі автори розглядають прибуток як джерело простого відтворення капіталу підприємства, яке, за методичним підходом автора, є умовою стану економічної безпеки.

А деякі вважають що показником оцінювання рівня економічної безпеки є ринкова вартість підприємства. Ринкову вартість підприємства в системі показників оцінювання діяльності підприємства більшість авторів навчальної літератури відносить до показників оцінювання ефективності діяльності підприємства. Однак з урахуванням різних підходів до визначення ринкової вартості підприємства (майновий, прибутковий, витратний, порівняльний) ціна ринкового попиту на підприємство не завжди прямо пропорційно корелює з прибутковістю його діяльності, оскільки на ціну акцій підприємства впливає сукупність факторів макро й мезовпливу, особливо стану інвестиційної привабливості країни базування підприємства, перспектив розвитку галузі діяльності підприємства, стану конкуренції у вибраній галузі діяльності,

психології покупців акцій підприємства тощо. З урахуванням сукупності висловлених обумовлень можна стверджувати, що показник ринкової вартості підприємства є відображенням економічних інтересів усіх зацікавлених осіб підприємства, а саме власників, для яких ринкова вартість підприємства є довгостроковою метою діяльності підприємства, відповідно, всі стратегічні та поточні управлінські рішення спрямовуватимуться на забезпечення її зростання, зокрема, через формування системи економічної безпеки, цільове призначення якої полягає в умовах безпечної діяльності для зростання ринкової вартості підприємства.

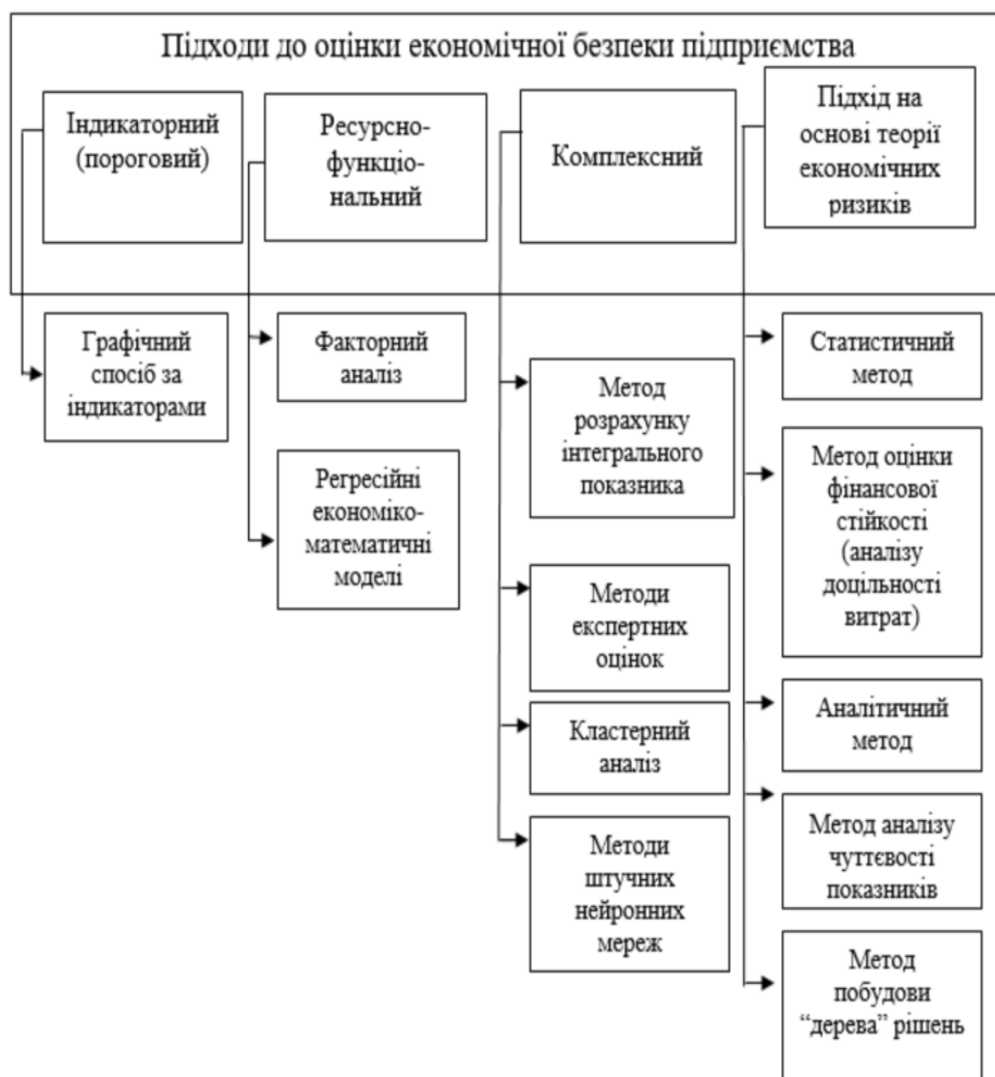

Рис. 3.1. Підходи до оцінки економічної безпеки

Прихильники функціонального підходу до оцінювання економічної безпеки дотримуються позиції щодо визначення рівня економічної безпеки на

основі розрахунку інтегрального показника, методика розрахунку якого є усталеною й складається із сукупності таких укрупнених етапів:

- 1) виокремлення функціональних підсистем підприємства;
- 2) формування системи показників економічної безпеки для кожної функціональної підсистеми підприємства (показників розвитку, стійкості, стабільності, ефективності);
- 3) встановлення нормативних значень для сформованої вибірки показників (максимальних, мінімальних, рекомендованих, середньогалузевих тощо);
- 4) нормування фактичних значень показників відповідно до характеру їхнього впливу на стан економічної безпеки (стимулятори, дестимулятори);
- 5) визначення вагових коефіцієнтів одиничних показників у кожній підсистемі економічної безпеки на основі методу експертного опитування;
- 6) розрахунок одиничних зважених показників у кожній підсистемі;
- 7) розрахунок групового індексу кожної підсистеми економічної безпеки;
- 8) експертне оцінювання (ранжування) вагових коефіцієнтів групових індексів;

Розмаїття методичних підходів до оцінювання впливу корпоративних економічних інтересів на економічну безпеку обумовлено науковим різноманіттям позицій щодо кількісного визначення межі безпеки економічної діяльності підприємства. Так деякі автори пов'язують межу економічної безпеки з достатністю власних ресурсів підприємства для забезпечення потреб простого відтворення з урахуванням постійних тенденцій інфляції засобів праці. При цьому джерелами простого відтворення є амортизаційні відрахування та прибуток підприємства. Потреби простого відтворення формуються з вартості заміщення основних засобів підприємства, скоригованих на темп інфляції засобів праці. На основі співвідношення суми необхідного прибутку для забезпечення потреб простого відтворення та фактично отриманого прибутку підприємства автор пропонує визначати економічну безпеку підприємства.

О.В. Прокопішина розмежовує поняття «економічна безпека підприємства» на дві його складові, такі як «економічна безпека стану підприємства» як стан захищеності від негативного впливу факторів зовнішнього й внутрішнього середовищ та «економічна безпека діяльності підприємства» як умови господарювання, в яких реалізуються його економічні інтереси. Відповідно до запропонованого розподілу понять автор пропонує виокремлювати економічну безпеку стану підприємства та економічну безпеку його діяльності. Економічну безпеку стану підприємства автор пропонує кількісно оцінити «на основі відхилення фактичних значень показників ефективності використання фінансових, матеріальних, трудових та інформаційних ресурсів (для обґрунтування інформаційної бази оцінювання використано кластерний аналіз) від оптимальних значень за ретроспективний період діяльності підприємства на основі задокументованих даних фінансового й управлінського обліку». Оцінювання економічної безпеки діяльності пропонується на основі моделей нечіткого логічного висновку, які враховують випереджувальні сигнали прояву загроз за вибраними напрямками деталізації.

Поширеним є підхід до оцінювання рівня економічної безпеки на основі агрегування станів безпеки його підсистем, які вибираються залежно від галузі діяльності підприємства, його структури, рівня сформованості його економічної безпеки, джерел небезпек та ризиків тощо.

Для агрегування часткових показників складових підсистем економічної безпеки найчастіше використовуються методи адитивного згортання зважених часткових індикаторів та мультиплікативного згортання темпів зростання часткових індикаторів.

Для розрахунку комплексного показника оцінювання рівня економічної безпеки шляхом зведення показників оцінювання її складових науковцями використовуються різні наукові методи розрахунку індикаторів рівнів складових частин економічної безпеки підприємства. Так, науковою пропозицією В.Ю. Халіної є розрахунок темпів зміни показників оцінювання складових частин економічної безпеки з їх подальшим «виокремленням у

розрізі характеру та напряду впливу на рівень економічної безпеки підприємства. При цьому показники, які прямують до збільшення, знаходяться у чисельнику формули визначення рівня певної складової економічної безпеки, а ті, що прямують до зменшення, – у знаменнику». Відповідно, часткові індикатори складових частин економічної безпеки розраховуються як співвідношення добутку темпів зміни тих показників, які демонструють зростання, та добутку показників, які демонструють зниження.

В.Ю. Халіна та Т.Л. Зубко пропонують розраховувати рівень економічної безпеки підприємства у вигляді добутку часткових індикаторів складових частин економічної безпеки.

Так, спеціалісти в галузі управління, не заперечуючи можливість використання складної математичної формалізації взаємозв'язків між показниками економічної безпеки підприємства, вказують на неможливість точної математичної формалізації економічної логіки та психології поведінки суб'єктів ринку й персоналу підприємства.

Інша група науковців наголошує на необхідності застосування економіко-математичного моделювання для оцінювання рівня економічної безпеки, оскільки воно дає змогу виявляти фактори впливу на рівень економічної безпеки, моделювати сценарії поведінки рівня економічної безпеки за заданого впливу факторів.

Отже, на основі короткого огляду наявної методології оцінювання економічної безпеки слід зауважити таке:

- вибраний методичний підхід до оцінювання повинен відповідати меті, яка формується відповідно до поставлених задач управління економічною безпекою;
- вибраний метод оцінювання реалізує задачу, а не мету оцінювання;
- наявність функціональних відмінностей у системі управління економічною безпекою та різної природи ризиків для діяльності підприємств вимагає застосування сукупності економічних та математичних методів дослідження;

- принцип адекватності реалізується через відповідність методу об'єкту оцінювання;

- принцип комплексності оцінювання формується за умови застосування методичного інструментарію, який був би заснований на оцінюванні як усіх функціональних підсистем економічної безпеки, так і всіх рівнів управління економічною безпекою;

- принцип узгодженості під час оцінювання економічної безпеки формується на засадах виявлення всіх видів залежностей між підсистемами економічної безпеки;

- оцінювання економічної безпеки базується на сукупності методів ретроспективного, теперішнього та прогнозованого стану економічної безпеки.

Поєднання ідентифікованих об'єктів економічної безпеки та методів їх оцінювання дає змогу систематизувати наявний методичний інструментарій. Відповідно до досліджених у науковій літературі об'єктів економічної безпеки сформована відповідність методик задачам дослідження.

Проведений аналіз методів оцінювання економічної безпеки на різних часових горизонтах управління дає змогу зробити висновки про необхідність забезпечення відповідності вибору методу визначеним задачам оцінювання. Оскільки економічна безпека підприємства характеризується як стан умов безпечності реалізації.

3.3 Моделювання функцій системи економічної безпеки підприємства

Управління економічною безпекою підприємства є складною системою, побудованою на використанні значної частини бізнес-процесів управління, що протікають в її організаційній та управлінській структурі. Організаційна структура системи економічної безпеки підприємства є системно-утворюючим елементом системи економічної безпеки як цілісності та визначає порядок його функціонування. Організаційна структура управління економічною безпекою підприємства, як і будь-яка інша структура управління, формується на основі

бізнес-процесів, визначає ефективність останніх, кадровий та інформаційно-аналітичний потенціал цієї системи. В системі економічної безпеки підприємства під механізмом будемо розуміти сформований певним чином порядок послідовності станів і процесів, що забезпечують економічну безпеку підприємства.

Механізм управління економічною безпекою підприємства включає сукупність елементів:

- 1) концепцію економічної безпеки підприємства; функції, що реалізують процес управління економічною безпекою; ресурсне забезпечення механізму;
- 2) цільову спрямованість, що містить основні організаційні форми та економічні інструменти, необхідні для забезпечення економічної безпеки функціонування підприємства.

Враховуючи наукові думки, механізм управління економічною безпекою підприємства доцільно розділити на попереджуваче та антикризове управління.

Попереджувачим управлінням економічною безпекою підприємства є планування стратегій його розвитку, аналіз, прогнозування, планування необхідних змін і своєчасне реагування на події.

Антикризове управлінням економічною безпекою підприємства є комплекс дій, що забезпечують швидке скорочення втрат шляхом негайного реагування на події.

Управління системою економічної безпеки підприємств визначає ієрархію підпорядкування та зв'язки структурних одиниць, що здійснюють процеси. У теоретичних наукових засадах управління під бізнес-процесом визначається структурована послідовність дій із виконання певного виду діяльності, на всіх етапах життєвого циклу предмета діяльності, тобто системно замкнутий процес.

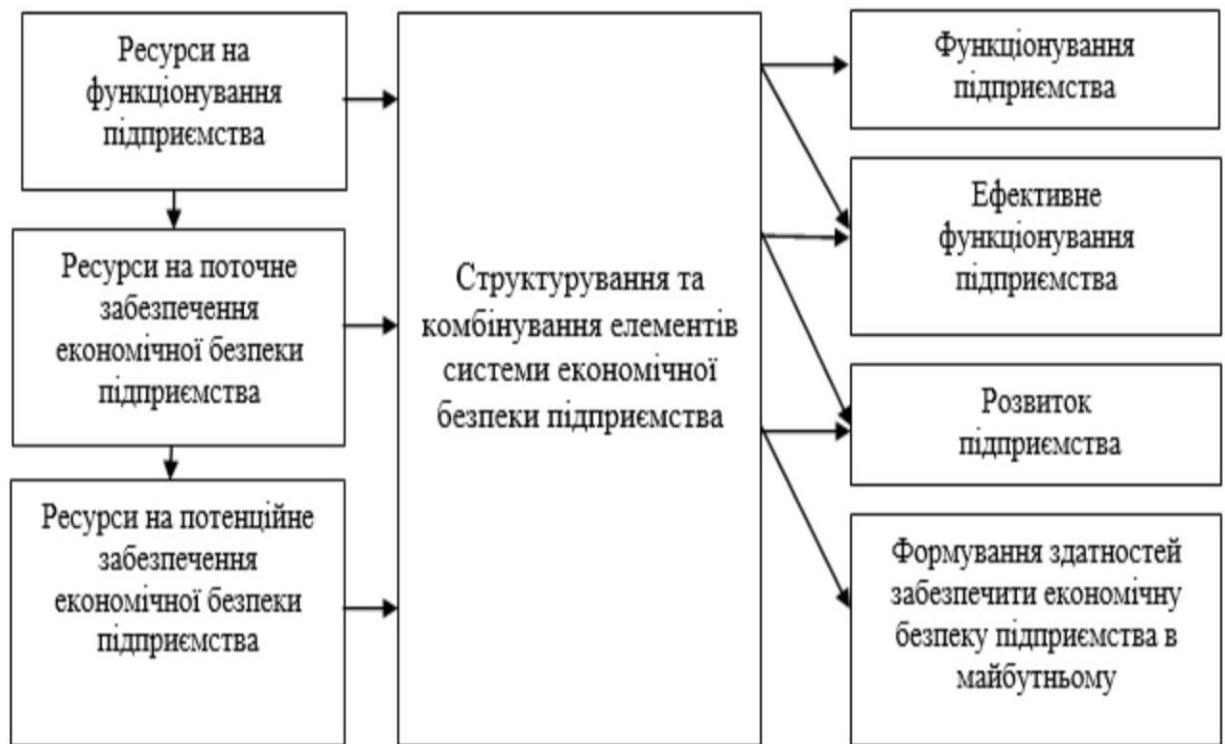

Рис. 3.2. Структура системи економічної безпеки

Формування системи бізнес-процесів здійснюється засобами моделювання, відповідно до якого проводиться декомпозиція діяльності на ієрархічну сукупність окремих процесів управління, окремі процеси та окремих виконавців як одиницю, а потім моделювання та проектування цих процесів, та їхній синтез у єдину нову структуровану систему управління. Ефективна структурована система управління включає систему бізнес-процесів та організаційну структуру розподілу відповідальності, повноважень персоналу по процесах і систему взаємодії елементів організаційної структури, підрозділів і виконавців у рамках виконання бізнес-процесів.

Отже, на підприємство впливає динамічне, диференційоване, нестабільне зовнішнє середовище. Тому, при моніторингу зовнішнього середовища підприємства, необхідно дослідити його потенційну небезпеку, джерела невизначеності, а також з'ясувати, яким чином підприємство може адекватно реагувати на цю невизначеність.

На наступному етапі керівництво підприємства визначає стратегічні проблеми, що зорієнтовані на управління економічною безпекою. Це і є основою базової стратегії підприємства.

Далі створюється новий функціональний підрозділ — відділ економічної безпеки підприємства. Основна функція цього підрозділу — управління на стратегічному, тактичному та оперативному рівнях.

Таким чином, перевагами запропонованого механізму є:

- 1) моніторинг економічної безпеки підприємства;
- 2) забезпечення керівництва своєчасною і достовірною інформацією про економічний стан;
- 3) діагностика, випередження небезпечних, деструктивних ситуацій у діяльності підприємства та їх локалізація і ліквідація;
- 4) формування ключових показників ефективності управління;
- 5) забезпечення безперебійної та взаємовигідної роботи всіх підрозділів підприємства. Останнім етапом на цьому рівні буде контроль за виконанням розробленої програми з економічної безпеки підприємства, за результатами якого моделюється система економічної безпеки.

Моделювання (удосконалення) системи економічної безпеки підприємства передбачає ліквідацію виявлених за результатами контролю недоліків та розробку пропозицій щодо удосконалення системи безпеки.

Ідентифікація чинників зовнішнього та внутрішнього середовища стає необхідною передумовою формування та управління системою економічної безпеки підприємства.

Розроблення моделі процесів управління складається з таких етапів:

- збір повної інформації про процеси; побудова структурної моделі процесів;
- детальне моделювання процесів.

У попередніх розділах були визначені основні аспекти аналізу систем економічної безпеки підприємства як складної системи зі та вивчення впливу корпоративних економічних інтересів на таку систему. Зібрано повну інформацію про стан управління системою економічної безпеки та самої

системи економічної безпеки, що є вхідними даними для процесного моделювання.

Система економічної безпеки підприємства має на меті забезпечити його стабільність та адаптацію до змін у вимогах економічного середовища. Функції цієї системи охоплюють широкий спектр завдань, спрямованих на ефективне управління ризиками та забезпечення надійної фінансової бази.

Аналіз та прогнозування економічного середовища є ключовим етапом для виявлення трендів, ризиків та можливостей. Це дозволяє підприємству адаптуватися до змін та приймати обґрунтовані стратегічні рішення.

Фінансове планування та керування ресурсами включають розробку ефективних стратегій використання фінансових та матеріальних ресурсів для досягнення поставлених цілей.

Внутрішні контрольні механізми спрямовані на запобігання шахрайствам та забезпечення точності фінансової звітності.

Ризик-менеджмент передбачає виявлення та управління ризиками, аби зменшити їхній вплив на фінансову стійкість підприємства.

Страховання та фінансова безпека включають в себе впровадження страхових та фінансових інструментів для захисту від фінансових втрат.

Ефективна логістика та управління ланцюгом постачання сприяють оптимізації виробничих процесів та ефективному постачанню товарів.

Сприяння інноваційному розвитку передбачає пошук та впровадження новаторських рішень для підвищення конкурентоспроможності.

Управління персоналом включає стратегії для підвищення продуктивності та задоволеності працівників.

Кризове управління та відновлення охоплюють розробку планів та механізмів для подолання кризових ситуацій та відновлення нормального функціонування підприємства.

Моніторинг та звітність забезпечують постійний контроль та звітність для відстеження ефективності функцій системи економічної безпеки.

Моделювання цих функцій створює комплексну систему, яка забезпечує ефективну економічну безпеку підприємства в умовах постійних змін та невизначеності.

Висновки до розділу 3

Розділ, присвячений шляхам вдосконалення забезпечення дотримання корпоративних економічних інтересів на підприємстві, виявився важливим етапом у розвитку корпоративного управління. Отримані результати та аналіз свідчать про кілька ключових аспектів, які визначають напрямок для подальших стратегій та вдосконалень.

Системний підхід визнаний як фундаментальний для досягнення гармонії між усіма аспектами діяльності підприємства. Це означає комплексне розглядання всіх елементів управління та їх взаємодію для досягнення загальних стратегічних цілей.

Лідерство та етичне керівництво визначають структуру корпоративної культури та спрямовують співробітників на досягнення стратегічних завдань. Вони відіграють ключову роль у формуванні цінностей та визначенні етичних стандартів.

Застосування передових технологій та інновацій визнається як ефективний інструмент для підвищення конкурентоспроможності. Впровадження новаторських рішень сприяє оптимізації процесів та створенню цінності для клієнтів.

Взаємодія з усіма стейкхолдерами визначається як стратегічний напрям для забезпечення корпоративних інтересів. Це охоплює співпрацю з працівниками, клієнтами, партнерами та громадськістю.

Вдосконалення систем внутрішнього контролю та аудиту є необхідним для ефективного мінімізування ризиків та забезпечення достовірності фінансової звітності.

Інвестування у розвиток професіоналізму персоналу через систематичне навчання визначається як стратегічний крок для підвищення ефективності команди та забезпечення високої якості виконання завдань.

Сприяння інноваційному мисленню визнається як критичний аспект для стимулювання творчості та покращення процесів.

Забезпечення прозорості та відповідальності в прийнятті рішень визначається як ключовий елемент для побудови довіри серед зацікавлених сторін.

Об'єднуючи ці висновки, можна сформулювати чіткі стратегії та дії для подальшого розвитку підприємства в контексті забезпечення.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню та аналізу корпоративних економічних інтересів та їх впливу на економічну безпеку підприємств. У процесі дослідження було виявлено та розглянуто різноманітні аспекти цієї теми, включаючи поняття корпоративних економічних інтересів, їх класифікацію та взаємозв'язок з економічною безпекою.

Визначено, що корпоративні економічні інтереси є ключовим елементом стратегічного управління підприємством. Забезпечення цих інтересів вимагає від керівництва ефективного управління ризиками, впровадження інноваційних технологій та збалансованості інтересів різних стейкхолдерів.

У контексті економічної безпеки підприємства визначено, що забезпечення корпоративних економічних інтересів сприяє його стійкості та конкурентоспроможності. Ефективне управління ресурсами, впровадження систем внутрішнього контролю та здатність адаптуватися до змін у діловому середовищі стають важливими чинниками успіху.

Дослідження підтверджує актуальність теми та вказує на необхідність постійного вдосконалення стратегій управління корпоративними економічними інтересами для забезпечення сталого розвитку підприємства. Враховуючи всі аспекти, висновки дозволяють зробити висновок, що робота є вагомим внеском у розуміння та управління корпоративними аспектами економіки підприємств.

Виходячи з поставлених задач, ми охарактеризували методико-теоретичні аспекти корпоративних економічних інтересів підприємства, проаналізували вплив корпоративних економічних інтересів на економічну безпеку, Запропонували шляхи вдосконалення та розвитку корпоративних економічних інтересів підприємства.

Також важливо врахувати, що дослідження корпоративних економічних інтересів та їх впливу на економічну безпеку підприємств відкрило ряд перспектив для подальших досліджень. Важливим аспектом є не лише

розуміння та аналіз існуючих проблем, але й вироблення рекомендацій для практичної реалізації знайдених рішень. До економічних індивідуальних корпоративних інтересів варто віднести: інтерес в гарантованому отриманні стабільно зростаючого прибутку від господарської діяльності товариства; інтерес інвестиційної привабливості, що полягає у підвищенні цікавості кредиторів, чи інших інвесторів, до діяльності господарського товариства з метою збільшення його матеріальної бази; інтерес забезпечення цілісності капіталу або ж споріднений інтерес ефективного розподілу капіталу при ліквідації чи реорганізації господарського товариства; інтерес утримання певних позицій на ринку відповідних товарів та послуг при реорганізації господарського товариства, у разі, якщо особа залишається учасником товариства- правонаступника; інтерес визначення конкурентних умов діяльності на ринку у разі виділу чи поділу господарського товариства; інтерес максимального збереження власної ліквідаційної квоти

З урахуванням сучасних тенденцій у бізнес-середовищі та глобальних економічних викликів, важливо акцентувати на постійному моніторингу та адаптації стратегій корпоративного управління. Це є важливою передумовою для досягнення сталої конкурентоспроможності та ефективного управління ризиками.

Досліджено процес розвитку корпоративних відносин в Україні, що дозволило визначити їхню сутність та структуру. Корпоративні відносини визначаються як сукупність економічних зв'язків, що виникають між учасниками корпоративної діяльності з приводу реалізації їх корпоративних інтересів, а також забезпечують рух акціонерного капіталу в межах певної економічної системи. Структура корпоративних відносин є досить складною. Умовно їх можна поділити на зовнішньо- та внутрішньокорпоративні відносини. Зовнішньокорпоративні відносини умовно поділяються на відносини корпоративної власності, організаційно-економічні та психолого-економічні відносини.

Висвітлено вплив інституційних чинників на розвиток корпоративних відносин, що дає змогу визначити основні стимули та завади для функціонування корпоративних зв'язків в Україні. До основних інституційних факторів можна віднести такі: вплив державних органів, що значною мірою визначають особливості корпоративної діяльності, вплив громадських організацій, а також міжнародних фінансових установ, діяльність транснаціональних корпорацій та інших.

У роботі частково проаналізовано функціонування корпоративних відносин в Україні в умовах економічної нестабільності, що дає змогу висвітлити негативні тенденції їх розвитку. До перманентних проблем, які були характерні для вітчизняного корпоративного сектору протягом тривалого періоду, додалися нові, пов'язані з кризовими явищами у світовій та вітчизняній економіках. Зокрема, до них можна віднести: кризу фондового ринку, скорочення виробничих потужностей акціонерних товариств, звільнення працівників, недотримання прав дрібних акціонерів, загострення конфліктів між крупними акціонерами, недотримання норм корпоративної культури.

Розкрито основні проблеми внутрішньокорпоративних відносин та дано конкретні рекомендації їх подолання. В цілому, розвиток системи внутрішньокорпоративного управління, мотивація найманих працівників, узгодження інтересів різних груп акціонерів потребують оптимізації та теоретичного обґрунтування. Сучасна економічна ситуація призводить до суттєвого загострення проблем, що характерні для внутрішньокорпоративних відносин.

Досліджено вплив економічного механізму розвитку корпоративного сектору на ефективність його функціонування. Аналіз цього питання дозволив висвітлити ті чинники, які чинять як негативний, так і позитивний вплив на розвиток корпоративних відносин в Україні. До негативних факторів можна віднести: політичну та економічну нестабільність, різкі стрибки валютного курсу, кризу фондового ринку, недосконалість законодавчого забезпечення функціонування корпоративного сектору, відсутність державної стратегії

корпоративного управління. До позитивних чинників, очевидно, належать: збереження найбільш стійких форм корпоративної діяльності, прийняття нових нормативних актів, пошук найбільш кваліфікованих управлінців у сфері корпоративних відносин.

Висвітлення впливу економічної кризи на розвиток корпоративних відносин в Україні дозволило побачити основні негативні аспекти їх функціонування, а також дати окремі рекомендації щодо вдосконалення корпоративних відносин в умовах фінансової нестабільності. Можна сказати, що вітчизняний корпоративний сектор виявився не готовим до тих явищ, які виникли у світовому господарстві. Основною причиною цього була незбалансована структура корпоративних відносин як у зовнішній, так і у внутрішній сферах.

Додатково, наявність комплексної методології вивчення корпоративних економічних інтересів дозволить поглиблено досліджувати цю тему в майбутньому. Розширення обсягу аналізу на різноманітні сектори та контексти може розкрити нові відомості та дати детальніше розуміння впливу корпоративних інтересів на різні типи підприємств.

У кінцевому висновку, кваліфікаційна робота слугує важливим джерелом знань для менеджерів, науковців та всіх зацікавлених у розвитку ефективних стратегій корпоративного управління. Вона вносить вагомий внесок у розуміння та оптимізацію взаємодії між корпоративними економічними інтересами та економічною безпекою підприємств у сучасному бізнес-середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України (АРІФРУ) або Stock market infrastructure development agency of Ukraine (ЗМІДА). Київ. Закрите акціонерне товариство "Одесакондитер".
2. Аналітична доповідь Національного інституту стратегічних досліджень до позачергового Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України у сфері національної безпеки». — К.: НІСД, 2018. — 148 с.
3. Андрушків Б.М., Кирич Н.Б., Мельник Л.М., Погайдак О.Б. Інноваційно-технологічне реформування підприємств (європейські акценти) // Держава та регіони. 2014. Серія: Економіка та підприємництво. №2 (77). С. 4-12.
4. Ареф'єва О.В, Кузенко Т.Б. Економічні основи формування фінансової складової економічної безпеки // Актуальні проблеми економіки. — 2009. — №1(91). — С.98 – 104.
5. Амоша О. Промислова політика України: концептуальні орієнтири на середньострокову перспективу / О. Амоша, В. Вишневський, Л. Збарацька // Економіка України. — 2009. — № 11. — С. 4–13.
6. Баюра Д. О. Система корпоративного управління в Україні: стан та перспективирозвитку: монографія / Д. О. Баюра. — К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2019. — 288 с.
7. Білошкурська Н.В. Особливості формування рівнів економічної безпеки // Економіка, фінанси, право. — 2011. — №5. — С.710.
8. Бобиль В. В. Сучасний розвиток корпоративного управління у банківській діяльності / В. В. Бобиль // Вісник Національного банку України. — 2008. — № 1(143). — С. 65–67
9. Власов В.І. Методичні підходи щодо оцінки продовольчої безпеки країни / В.І. Власов, В.П. Саблук, М.А. Лисак // Економіка АПК. — 2020. — № 8. С. 43-45.
10. Вовчак О. Д. Кредит і банківська справа : підручник / О.Д. Вовчак, Н.М. Руцишин, Т.Я. Андрейків. — К.: Знання, 2008. — 564 с.

11. Геєць В. Ліберально-демократичні засади: курс на модернізацію України / В. Геєць // Економіка України. — 2020. — № 3. — С. 4–20.
12. Ганущак-Єфіменко Л. М. Формування промислових кластерів як ефективний напрям розвитку економіки регіону / Л. М. Ганущак-Єфіменко // Актуальні проблеми економіки. — 2009. — № 11 (101). — С. 151–158.
13. Гевлич Л.Л. Стратегічна діагностика підприємства: монографія. Донецьк : Юго-Восток, 2007. — 199с.
14. Горбуліни В. П., Качинський А. В. Визначення цілей формування державної політики національної безпеки України. Стратегічна панорама, 2020. № 13. С. 13.
15. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата перегляду: 11.11.2023)
16. Гриньова В. М. Організаційно-економічні основи формування системи корпоративного управління в Україні: монографія / В. М. Гриньова, О. С. Попов. — Х.: ХДБУ, 2020. — 340 с.
17. Дементьев В. В. Структура економічної влади і поведінка власника підприємства / В. В. Дементьев // Екон. теорія. — 2018. — № 2. — С. 22–96.
18. Дементьев В. В. Держава і регіони: чому немає згоди? (Інституційний аспект) / В. В. Дементьев // Екон. теорія. — 2010. — № 1. — С. 39–48.
19. Дикань В. Л., Козинець А. С., Чупир В. Є. Діагностика фінансового стану підприємства: навчальний посібник / Українська держ. академія залізничного транспорту. — Х. : УкрДАЗТ, 2007. — 150с.
20. Економічні інтереси, їх сутність/ [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://pidruchniki.com/15800119/politekonomiya/ekonomichni_interesi_sutnist_struktura (дата перегляду: 06.11.2023)
21. Економічна теорія: Політекономія: Підручник/ За ред. В. Д. Базилевича. — 6-те вид., перероб. і доп. — К.: Знання-Прес, 2017. — 719 с.
22. Жабинець О.Й. Проблема класифікації ризиків страхових компаній: наукові підходи і законодавчі ініціативи в умовах євроінтеграції. Науковий вісник ЛДУМВС. 2013. № 2. С. 38-46.

23. Жаліло Я. Стратегія забезпечення економічної безпеки України. Пріоритети та проблеми імплементації / Я. Жаліло // Стратегія національної безпеки України в контексті досвіду світової спільноти. К.: Сатсанга, 2017. 224 с.
24. Жаліло Я. До формування категоріального апарату науки про економічну безпеку / Я. Жаліло // Стратегічна панорама. – 2018. – №3. – С. 97-104.
25. Живко З. Б. Механізм управління системою економічної безпеки підприємства / З. Б. Живко // Науковий вісник Ужгородського університету 2017, с.37-42 (40-41)
26. Жигірь А. А. Різновиди підприємницьких ризиків та їх класифікація. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1063> (дата перегляду: 12.11.2023)
27. Жуковський, М. Г. Железняк та ін.; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. URL: http://ezu.com.ua/zeach_article3.php?id=74964 (дата перегляду: 09.10.2023).
28. Згадова Н.С., Атамась Г.П., Губко В.І. Аналітична оцінка фінансових результатів діяльності підприємств Одеської області. «Бізнес-навігатор». 2020. Випуск 4.
29. Івасів І. Б. Управління вартістю банку: Монографія. К.: КНЕУ, 2008. 288 с.
30. Іванюта Т. М., Заїчковський А. О. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Т. М. Іванюта, А. О. Заїчковський — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 256 с.
31. Історія економічних учень. За ред. В.Д. Базилевича. Київ: Знання, 2004.
32. Камлик, М.І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко-правовий аспект [Текст] : навч. посіб. / М. І. Камлик. – К. : Атіка, 2005. – 432 с.
33. Качинський А.Б. Безпека, загрози і ризик: наукові концепції та математичні методи / А.Б. Качинський. – К., 2020. – 472 с.
34. Кваша С.М. Зовнішньоекономічна діяльність АПК України: стан, стратегія і тактика розвитку/ С.М. Кваша// – К.: ЗАТ “НІЧЛАВА”. – 2021. – 252 с.

35. Корпоративне управління в Україні: теоретико-методологічні аспекти: монографія / [О. М. Сохацька, Н. П. Тарнавська, А. М. Тибінь та ін.] – Тернопіль: Економічна думка, 2007. – 358 с.
36. Корпоративне управління в системі економічної безпеки: навч. посібник / З. Б. Живко, О. Р. Сватюк, М. І. Копитко; за заг. ред. З. Б. Живко. – Львів: ЛьвДУВС, 2018. – 456 с
37. Корпоративне управління: монографія / За ред. проф. І. Спасибо-Фатєєвої. – Х.: Право, 2017. – 500 с.
38. Костирко Л. А. Діагностика потенціалу фінансово-економічної стійкості підприємства: Монографія. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Х.: Фактор, 2008. – 336 с.
39. Костриченко В. М. Економічний ризик та методи його вимірювання: конспект лекцій; Київ. нац. екон. ун-т. К., 2017. URL: <http://in1.com.ua/book/12607/9927> (дата перегляду: 18.10.2023).
40. Косянчук Т. Ф., Лук'янова В. В., Майорова Н. І., Швид В. В. Економічна діагностика: навч. посіб. для студ. ВНЗ. — Л. : Новий Світ-2000, 2007. — 449с.
41. Кравченко В. А. Функціональний та інтегральний підходи до управління підприємницькими ризиками: теорія та практика. Проблеми системного підходу в економіці. 2008. № 2. URL: http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/PSPE/2008-2/Kravchenko_208.htm/ (дата перегляду: 25.10.2023)
42. Крутова А. С., Ставерська Т. О., Шевчук І. Л. The problems of the enterprises financial security / А. С. Крутова, Т. О. Ставерська, І. Л. Шевчук // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг : зб. наук. пр. / [редкол.: О. І. Черевко (відпов. ред.) та ін.]. Харків : ХДУХТ, 2017. Вип. 1 (21). С. 92-105.
43. Круш П. Лобіювання економічних інтересів у державі / П. Круш // Економіка України. — 2015. — No 10. — С. 75–80.
44. Лоханова Н. Система управління станом економічної безпеки підприємства: проблемні питання, концепція розвитку / Н. Лоханова // Економіст. – 2005. – No2. – С. 52 – 56.

45. Мальська М. П. Корпоративне управління: теорія та практика: підручник / М.П. Мальська, Н.Л. Мандюк, Ю.С. Занько. К.: Центр учбової літератури, 2012.-360 с
46. Мартинюк С. Продовольча проблема / С. Мартинюк // Економічна енциклопедія. – Т.3. – К.: Видавничий центр “Академія”, Тернопіль: Академія народного господарства. – 2019. – С. 112-113.
47. Мельник М. І. Науково-практичний коментар Закону України «Про боротьбу з корупцією» / М. І. Мельник, А. І. Редька, М. І. Хавронюк ; за ред. М. І. Мельника. — К. : Атіка, 2008. — 371 с.
48. Молодецька О.М. Сучасні підходи до класифікації загроз економічній безпеці підприємства [Електроний ресурс]/О.М. Молодецька. — Режим доступу: http://www.rusnauka.com/27_NNM_2009/Economics/52045.doc.htm (дата перегляду: 11.10.2023)
49. Мунтіян В.І. Економічна безпека України / В.І. Мунтіян // К., 2020. – 462 с.
50. Невмержицький Є. В. Корупція в Україні: причини, наслідки, механізми протидії / Є. В. Невмержицький ; Акад. прокуратури України. — К. : КНТ, 2008. — 364 с.
51. Ніколаюк, С. І. Безпека суб'єктів підприємницької діяльності [Текст] : курс лекцій / С. І. Ніколаюк, Д. Й. Никифорчук. – К. : КНТ, 2015. – 320с.
52. Новий тлумачний словник української мови. – К.:Аконіт,. 2018 – 296 с.
53. Особливості гарантування економічної безпеки підприємницької діяльності ринкових умовах: Монографія / О.Ф. Долженков, Ж.О. Жуковська, О.М. Головченко; За заг. ред. О.Ф. Долженкова. – Одеса: ОЮІ ХНУВС, 2017. 2008с.
54. Подольчак Н. Ю. Планування економічних ризиків машинобудівних підприємств. Актуальні проблеми економіки. 2021. № 8 (122). С. 219-229.
55. Предборський В. А. Детінізація економіки у контексті трансформаційних процесів : монографія / В. А. Предборський. — К. : Кондор, 2015. — 614 с.

56. Приказюк Н. В. Теоретичне упорядкування методів та інструментів фінансового ризик-менеджменту страхових компаній. Економічний аналіз: зб. наук. праць. Тернопільський національний економічний університет; редкол.: О. В. Ярошук (голов. ред.) та ін. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2017. Том 27. № 1. С.139-149.
57. Про схвалення проекту нової редакції Принципів корпоративного управління України: рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку No 571 від 11.12.2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KL080153.html (дата перегляду: 12.10.2023)
58. Про схвалення Типового положення про корпоративне управління відкритогоакціонерного товариства: Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку: рішення No 737 від 2.07.2008 р. Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/Z960448.html (дата перегляду: 03.10.2023).
59. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України No 448/96-ВР від 30.10.1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/Z960448.html (дата перегляду: 24.10.2023)
60. Прохорова В.В. Управління економічною безпекою підприємств [Текст] : Монографія / В.В. Прохорова, Ю.В. Прохорова, О.О. Кучеренко. – Харків : УкрДАЗТ, 2020. – 282 с.
61. Птащенко Л.О. Збалансованість економічних інтересів: інноваційні напрями державного і корпоративного стратегічного управління: Монографія. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 296 с.
62. Пуртов В. Ф. Корпоративне управління. Підручник / В. Ф. Пуртов, В. П. Третяк, М. М. Кудінова – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. – 364 с
63. Резнікова В., Стефанчук Р. Оцінка ризиків у підприємництві та управління ними. Право України. 2018. № 5. С. 101–115.

64. Румянцев А. П. Розвиток високотехнологічних кластерів в умовах глобалізації / А. П. Румянцев, М. П. Хмара // Економіка ринкових відносин. – 2008. – № 2. – С. 34–43.
65. Сабатин А. О., Савченко О. В.. Одесакондитер //Енциклопедія Сучасної України: електронна версія [онлайн] / Гол. редкол.: І. М. Дзюба. 2020.
66. Смітюх А. В. Корпоративне право у схемах : навч. посіб. Одеса : ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2017. 322 с.
67. Соціально-економічний розвиток регіону в системі забезпечення продовольчої безпеки: монографія / Роботін Ю.А., Лагодієнко В.В., Згадова Н.С., Неустроєв Ю.Г., Павленко Г.М., Кравченко Ю.І. Харків : Видавництво Іванченка І.С., 2021. 207 с.
68. Станасюк Н.С. Формування промислових кластерів як перспективний напрям розвитку промислового потенціалу/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/37660/1/15_110-117.pdf (дата перегляду: 23.10.2023)
69. Фоміна М.В. Проблеми економічно безпечного розвитку підприємств: теорія і практика: Монографія / М. В. Фоміна. Донецьк : ДонДУЕТ, 2005. 140 с.
70. Формування та управління системою продовольчої безпеки: монографія / під заг. ред. Н.С. Згадової, Ю.Г. Неустроєва. Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2021. 247 с.
71. Фурдичко О. І. Збалансовані еколого-економічні та соціальні інтереси – основа якості життя і здоров'я людини / О. І. Фурдичко, О. І. Ковалів // Агроекологічний журнал. – 2019. – № 4. – С. 7–13.
72. Цікало В. І. Корпоративні права: поняття, ознаки та класифікація. Право України. 2010. № 11. С. 102–111.
73. Черничинець С. П. Інституціональне проектування системи корпоративногоуправління в акціонерних товариствах / С. П. Черничинець // Економіка та управління підприємствами: проблеми теорії та практики. – 2010. – № 3 11). – С. 17–24.

74. Чуйко З. Д.. Фактори забезпечення національної безпеки України в контексті інтеграції та глобалізації // З. Д. Чуйко . наук.стаття.-. 2021 р.
75. Швиданенко Г.О., Дмитренко А.І. Бізнес-діагностика підприємства: навч. посібник / Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана". — К. : КНЕУ, 2008. — 344с.
76. Шевчук І.Л., Ставерська Т.О. Фінансова безпека у системі економічної безпеки держави (Глава 1.31) // Економічна безпека в умовах глобалізації світової економіки : [колективна монографія у 2 т.]. Дніпропетровськ: «ФОРМ Дробязко С.І.», 2018. Т. 1. С. 286-298
77. Шегда А. В. Ризики в підприємстві: оцінювання та управління : навч. посіб. К.: Знання, 2018. С. 16 (271 с.)
78. Щербина В. С. Суб'єкти господарського права : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 264 с.
79. Шлапак О. В. Продовольча безпека і роль тваринництва в її забезпеченні / О. В. Шлапак // Економіка України. – 2022. – № 12. – С. 83–91.
80. Шпичак О. М. Економічні проблеми виробництва біопалива та продовольча безпека України / О. М. Шпичак // Економіка АПК. – 2019. – № 8. – С. 11–19.
81. Шубравська О. В. Агропродовольчий розвиток України в контексті глобальних викликів / О. В. Шубравська // Економіка АПК. – 2014. – № 7. – С. 52–54.
82. Якось І.С. Карта ризиків як елемент програми управління ризиками. Вісник економічної науки України. 2020. № 1. С. 160-162.

ДОДАТКИ